

Doma in po svetu

— PREGLED NAJVAŽNEJŠIH DOGODKOV —

Kitajski režim uporabil vojsko zoper študente — V Bejingu število mrtvih po nekaterih poročilih do 3000 — Bush ustavil prodajo vojaške opreme — Sprta vojska

BEIJING, Kit. — Preteklo soboto je kitajsko vodstvo končno vojaško ukrepalo zoper študente in druge občane, ki so bili nekaj tednov zasedli glavni bejinski trg Tienanmen. Enot 27. vojske so vdrle v središče Bejinga, med napadom na neoborožene demonstrante so vojaki nanje divje streljali, vse pred očmi in kamerami številnih zahodnih novinarjev, ki so neposredno poročali o dogodkih zunanjemu svetu. Kitajske oblasti ne poročajo o žrtvah, po nekaterih nepotrjenih vesteh pa je bilo v zadnjih dneh ubitih do 3000 ljudi, v veliki večini neoboroženi študenti in navadni občani, ranjenih prav tako več tisoč. Vojaki sicer zasedajo glavni trg in druge pomembne točke v Bejingu, študentje in občani pa jih stalno izzivajo, najnovejša poročila iz Bejinga danes zjutraj pa zopet govorijo o streljanju v raznih četrtih mesta.

Tako Kitajci sami kot zunanji svet so bili presenečeni nad odločitvijo o uporabi vojske na tako krut in krvav način. Včeraj je predsednik George Bush, bivši veleposlanik v Kitajski, ki osebno pozna vse najvišje kitajske voditelje, reagiral s prepovedjo nadaljnjih prodaj vojaške opreme kitajskim oboroženim silam. Bush je pa rekel, da ne bo pretrgal diplomatskih stikov s Kitajsko, niti ne bo odpoklical ameriškega veleposlanika ali poslal kitajskega domov. Ameriško-kitajski odnosi so za ZDA pomembni in jih je treba obdržati, je dejal Bush. Koristneje je, da vzdržujejo ZDA redne stike s kitajskim voditeljem in skušajo preko teh stikov nanje vplivati. V zadnjih dneh so Kitajci kupili skoro dva milijona ton žitaric na ameriškem trgu.

Stanje v Bejingu je silno nejasno. Po nekaterih vesteh je najvišje vodstvo globoko sprto glede dogodkov v Tienanmenu. Kot kaže, je sama vojska sprta. Tako naj bi bila 27. vojska, ki je izvedla akcijo v Bejingu, izolirana od drugih vojsk in je celo nevarnost, da bi druge vojaške enote 27. vojsko napadli. Zahodni opazovalci poročajo, da so tanki v okolici trga Tienanmen tako razporejeni, kot da pričakujejo vojaški napad. V oddaljenih četrtih Bejinga pa je baje od časa do časa slišati streljanje.

Opazovalci kitajskih razmer sicer ne izključujejo možnosti prave državljanske vojne v Kitajski, mislijo pa, da do nje ne bo prišlo. Potrjeno je, da so masovne demonstracije in štrajki v mnogih drugih kitajskih mestih, tako npr. v največjem mestu Šanghaju. Od pričetka vojaške operacije v Bejingu preteklo soboto ni bilo videti v javnosti nobenega od najvišjih kitajskih voditeljev. Deng Xiao-ping, 84-letni glavni voditelj, je izginil. Zaradi tega krožijo govorice, da je mrtev, da je v bolnišnici zaradi raka, in pa da potuje po Kitajski in išče podporo za svojo politiko. Tudi ni bilo videti predsednika vlada Li Penga, ki je znan kot trdorokec. Po poročilu v nekem hongkonškem časopisu, naj bi nek policist Li Penga ustrelil in ranil, kar ni potrjeno.

Ameriški in drugi komentatorji, ki strokovno poznajo kitajske razmere, soglašajo, da kljub trenutni zmagi trdorokec z Dengom in Li Pengom na čelu, bo njih zmagla kratkotrajna. Splošno mnenje je, da ni več mogoče spraviti kitajsko družbo nazaj v Mao Tze-dungove čase. Dogodki zadnjih dneh pa izgledajo kot močan korak k takšni vrnitvi.

Kar preseneča mnoge, je dejstvo, da kitajske oblasti niso preprečile zahodnim novinarjem, da posredujejo svoja poročila brez vsakršne cenzure z izjemo, da ne smejo neposredno pošiljati televizijske slike. Telefonski stiki so pa od pričetka vojaške akcije neprekinjeni in nemoteni. Uredniški komentar bi bil, da so ameriški novinarji, ki poročajo iz Kitajske, kot televizija in časopisje, izvrstno opravili svoje dolžnosti.

Ajatola Homeini umrl — Iranski predsednik Ali Khamenei njegov začasni naslednik —

TEHRAN, Iran — Preteklo soboto je za srčnim infarktom umrl 87-letni ajatola Homeini, ki je vodil Iran vse od revolucije zopet shaha Pahlavija leta 1979. Homeini je bil operiran pred dvema tednoma zaradi notranje krvavitve. Njegov začasni naslednik je predsednik Irana, 49-letni Ali Khamenei. Avgusta letos bodo pa nove predsedniške volitve in ni gotovo, da bo Khamenei postal Homeinijev pravi naslednik.

V iranskem političnem življenju je več močnih voditeljev, ki se potegujejo med seboj za vpliv in oblast. Zahodni opazovalci pričakujejo, da bo vzelo precej časa, preden bo eden teh premagoval druge. Zaradi tega je pričakovati obdobje politične nestalnosti v Iranu.

Predsednik George Bush je rekel, da ZDA ne bodo iskale stike z novim iranskim vodstvom. Predpogoj za kaj takega je izpustitev ameriških talcev, ki jih imajo v svojih rokah v Libanonu muslimanske skupine, ki so politično zelo naklonjene Iranu. Za ta predpogoj dobro vedo iranski voditelji. Če bodo želeli obnovitev stikov ali dialoga z ZDA, je dejal Bush, bodo morali doseči izpustitev talcev.

Na parlamentarnih volitvah v Poljski kandidatje Solidarnosti zdesetkarili predstavniki komunistične partije

VARŠAVA, Polj. — Preteklo nedeljo so bile prve dokaj svobodne volitve na Poljskem od l. 1947. Na volitvah za poljski parlament, so kandidatje gibanja Solidarnosti potolkli kandidate, ki jih je postavila vlada-joča komunistična partija. Volitve so bile sicer organizirane tako, da bo partiji zagotovljena zanesljiva večina v spodnjem domu parlamenta, saj je lahko Solidarnost upala na zmago samo v eni tretjini poslanskih mestih, v senatu je pa Solidarnost lahko kandidirala za vsako mesto. Izidi kažejo, da je Solidarnost zmagala skoro pri vseh senatnih sedežih, v parlamentu bo pa predstavljala močno opozicijo. Oblasti so rekle, da sprejemajo izid volitev.

Do 800 mrtvih v nesreči v SZ — Izgredi v republiki Uzbekistanu — Gorbačov potr

MOSKVA, ZSSR — Preteklo nedeljo je v eksploziji utekočenega plina zaradi počenega plinovoda v trenutku, ko sta potovala mimo dva potniška vlaka umrlo po sovjetskih virih do 800 ljudi, med njimi veliko otrok. Sovjetski voditelj Mihail Gorbačov je kraj nesreče obiskal, včeraj pa poročal sovjetskemu parlamentu, da je do tragedije prišlo zaradi človeške malomarnosti. Ko so delavci pri plinovodu opazili znižan pritisk, so poslali v plinovod še več plina namesto, da bi plinovod zaprli. Iskra je povzročila eksplozijo, ki je imela moč 10.000-tonske bombe.

Vidno potrjeno Gorbačov je parlamentarcem povedal, da SZ ne bo nikoli napredovala, če ne bo napravila konec takšni neodgovornosti in malomarnosti.

Iz Clevelanda in okolice

Predavanje —

Ta petek zvečer ob 7.30 bo v zgornji sobi Slov. nar. doma na St. Clair Ave. predaval o zgodovini slovenske skupnosti v Clevelandu dr. Matjaž Klemenčič, profesor zgodovine na mariborski univerzi. Predaval bo v angleščini, vstopnine ni, javnost vabljen.

Krofi —

Oltarno društvo pri Sv. Vidu bo prodajalo krofe to soboto, 10. jun., od 8. zj. dalje v Družabni sobi. Pridite!

Novi grobovi

Jennie Leonhardt

V ponedeljek, 5. junija, je v University bolnišnici umrla 74 let stara Jennie Leonhardt, rojena Lesjak 21. feb. 1915 v Clevelandu, vdova po Martinu, mati Janice Snyder in Ronald, 3-krat stara mati, zaposlena do svoje upokojitve pri Babcock & Wilcox, članica SZZ in SNPJ št. 142. Pogreb bo iz Grdina-Cosic zavoda na 28890 Chardon Rd. v četrtek, 8. jun., v cerkev Marije Vnebovzete pop. ob 1. uri in nato na pokopališče Vernih duš. Na mrtvaškem odru bo nocoj od 7. do 9. ter jutri, v sredo, pop. od 2. do 4. in zv. od 7. do 9.

Katherine Berry

V soboto, 3. junija, je v Meridia Huron Road bolnišnici po dolgi bolezni umrla 74 let stara Katherine Berry, rojena Zadell v Thomasu, W.Va., vdova po Clydeu, mati C. Michaela, Kathleen Meyer, Linde Iacofano, Louisa in Michaela (pok.), 12-krat stara mati, 3-krat prastara mati, sestra Stelle Spilar, Judy Handy, Francka, Andrewa ter že pok. Anne Kovach, Mary Sustarsic in Louisa, članica SNPJ št. 158. Pogreb bo iz Želetovega zavoda na E. 152 St. v četrtek, 8. jun., v cerkev Marije Vnebovzete dop. ob 9.30 in od tam na Kalvarijo. Na mrtvaškem odru bo nocoj od 7. do 9. ter jutri, v sredo, pop. od 2. do 4. in zv. od 7. do 9.

Barbara Winkler

V ponedeljek, 5. junija, je v Gateway negovališču po dolgi bolezni umrla 85 let stara Barbara Winkler, živeča na Arrowhead Ave. 65 let, rojena v vasi Brestovac na Hrvaškem, od koder je prišla v Cleveland l. 1921, žena Antona, mati Ann Cigoy, 4-krat stara mati, 3-krat prastara mati, članica PSA št. 3, HBZ št. 235 in HKZ št. 30. Pogreb bo iz Želetovega zavoda na E. 152 St. jutri, v sredo, dop. ob 10.30 na pokopališče Vernih duš. Na mrtvaškem odru bo nocoj od 6. do 9. Družina bo hvaležna za darove v pokojničin spomin Slovenskemu domu za ostarele.

Piknik Slovenske šole —

To nedeljo bo na Slovenski pristavi piknik Slovenske šole pri Mariji Vnebovzeti. Sv. maša bo ob pol eni uri, nato pa kosilo. Vabljeni! (dopis na str. 2.)

KSKJ - sv. maša —

Društvo Presv. Srca Jezusovega št. 172 KSKJ vabi svoje članstvo in prijatelje k sv. maši prihodnjo nedeljo, 11. jun., ob 8. uri zjutraj (ne ob 10.30!) v cerkvi sv. Vida.

Številni »Prijatelji« —

Preteklo nedeljo se je zbralo več kot 400 članov in članic podporne organizacije »Prijatelji Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.« Udeležba je dokazala, da ima ta narodni hram, ki se nahaja v stalnih finančnih težavah, še vedno veliko zvestih podpirateljev.

Spominska darova —

Neimenovana iz San Francisc, Kalif., je poklonila \$20 v spomin na pok. č.g. Alojzija Tomtza.

Joseph Jalovec, Richmond Hts., O., je pa podaril \$10 v spomin na pok. ženo Mary Jalovec.

Obema darovalcema iskrena hvala!

Tečajniki pridejo —

Prihodnji teden bo v naše mesto prispela skupina poslovenčev iz Jugoslavije, ki se bodo udeležili trimesečnega tečaja na univerzi Cleveland State. To bo že tretja taka skupina, razlika letos je v tem, da je program prevzela Gospodarska zbornica Jugoslavije (prvi dve leti je bila odgovorna GZ Slovenije) in tako bo med tečajniki Slovencev kakšna tretjina, ostali bodo iz Hrvat, Srbije in drugih republik. Ko dobimo imena slovenskih udeležencev in njih sponzorirajočih podjetij, bomo še poročali.

Naše počitnice —

Redne dvotedenske skupne počitnice osebja naše tiskarne bodo letos od 21. junija do 3. julija. Zadnja številka A.D. bo izšla 20. junija, po počitnicah pa 7. julija (vendar bo tiskana že 6. julija). Dopisniki in drugi, ki bi radi v naslednjem času kaj objavili v našem listu, naj ta spored upoštevajo, da bodo dopisi pravočasno objavljeni.

VREME

Pretežno sončno danes z najvišjo temperaturo okoli 75° F. Sončno tudi jutri, z najvišjo temperaturo okoli 80° F. V četrtek deloma sončno, zopet z najvišjo temperaturo okoli 80° F.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. - 431-0628 - Cleveland, OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (USPS 012400)

James V. Debevec - Publisher, English editor
Dr. Rudolph M. Susel - Slovenian Editor

Ameriška Domovina Permanent Scroll of Distinguished Persons:
Rt. Rev. Msgr. Louis B. Baznik, Mike and Irma Telich, Frank J. Lausche
American Home Slovenian of the Year 1987: Paul Košir

NAROČNINA:

Združene države:

\$36 na leto; \$21 za 6 mesecev; \$18 za 3 mesece
Kanada:

\$45 na leto; \$30 za 6 mesecev; \$20 za 3 mesece
Dežele izven ZDA in Kanade:

\$48 na leto; za petkovo izdajo \$28

Petkova AD (letna): ZDA: \$21; Kanada: \$25;

Dežele izven ZDA in Kanade: \$28

SUBSCRIPTION RATES

United States:

\$36.00 - year; \$21.00 - 6 mos.; \$18.00 - 3 mos.

Canada:

\$45.00 - year; \$30.00 - 6 mos.; \$20.00 - 3 mos.

Foreign:

\$48.00 per year; \$28 per year Fridays only

Fridays: U.S.: - \$21.00 - year; Canada: \$25.00 - year

Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

POSTMASTER: Send address change to American Home
6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103

Published Tuesday & Friday except 1st 2 weeks in July & the week after Christmas

No. 43 Tuesday, June 6, 1989

Duhovnik, njegovo delo in poslanstvo

Vsako leto, ko pride čas novih maš ali se piše o slavljencih, ki praznujejo svoje mašniške jubileje, se nam poraja žalostno vprašanje: zakaj nimamo več svojih novomašnikov?

Odgovora na to vprašanje ne najdemo. Ne vemo, kaj naj naredimo, kaj naj ukrenemo. Ta ugotovitev nas teži, ker so potrebe velike in nimamo mladih delavcev za božji vinograd. Tolažimo se z molitvijo, a to ne more zadostovati. Zato je prav, da spregovorimo o duhovniku, o njegovem poslanstvu in delu.

Odlok o službi in življenju duhovnikov

Zadnji koncil je izdal poseben Odlok o službi in življenju duhovnikov. Iz njega povzemamo nekaj misli. Namen, za katerim težijo duhovniki s svojo službo in življenjem, je slava Boga Očeta v Kristusu. Ta slava je v tem, da ljudje zavestno, svobodno in hvaležno sprejemajo v Kristusu dovršeno božje delo in to razodevajo v vsem svojem življenju. Naj torej duhovniki ali molijo ali pridigajo ali mašujejo in druge zakramente delijo ali z drugimi službami stržejo ljudem, vedno prispevajo tako v večanju božje slave kakor tudi k napredovanju ljudi v božjem kraljestvu.

Duhovniki so po svojem poklicu in posvečenju na neki način odbrani sredi božjega ljudstva, vendar ne ločeni, niti od ljudstva niti od posameznega človeka, ampak da se popolnoma posvetijo delu, za katero jih je Gospod poklical. Ne bi mogli biti Kristusovi služabniki, če ne bi bili priče in delivci drugega življenja kakor je zemeljsko, ljudem pa tudi ne bi mogli služiti, če bi jim bile tuje njih življenjske razmere.

Njihova služba še posebej terja, naj se ne ravna po tem svetu; vendar pa hkrati zahteva, da v tem svetu živijo med ljudmi in kot dobri pastirji poznajo svoje ovce ter skušajo pripeljati tudi tiste, ki niso iz te stajе, da bodo tudi te poslušale Kristusov glas in bo ena čreda in en pastir.

Za doseganje tega pa mnogo pripomorejo kreposti, ki se v človeški družbi po pravici cenijo, npr. srčna dobrot, iskrenost, značajnost in vztrajnost, živ čut za pravičnost, vljudnost in druge kreposti, ki jih priporoča apostol Pavel, ko pravi: »Kar je resnično, kar pošteno, kar pravično, kar čisto, kar ljubeznivo, kar je častno, kar koli je krepkosti in kar koli hvale vredno, to imajte v mislih.«

Sodelovanje med duhovniki in verniki

Ker so duhovniki vzgojitelji v veri, je njihova dolžnost, da sami ali po drugih skrbijo, da posamezne vernike v Svetem Duhu privedejo do uresničevanja njihove lastne poklicanosti, ki naj se v smislu evanĝelija razvije do iskrene in dejavne ljubezni in do svobode, za katero nas je osvobodil Kristus.

Malo bodo koristili lepi obredi ali še tako cvetoča društva, če niso usmerjena v to, da ljudi vzgojijo v zrele kristjane. S pomočjo duhovnikov naj se kristjani vedno bolj usposabljaajo, da bodo v izrednih in navadnih dogodkih mogli spoznati, kaj terjajo razmere in kaj je božja volja.

SPOMINI...

PITTSBURGH, Pa. - Spominski dan je danes, ko se pišejo ti spomini. Nihče nam ne more prepovedati, da se ne bi smeli spominjati naših rajnih. Včeraj smo videli na TV ameriškega predsednika na pokopališču v Evropi — grobovi s križi, kjer leže trupla ameriških vojakov, padlih za svobodo Evrope.

Nihče, tudi komunistični tirani ne, nam ne morejo prepovedati, da se v spominih zlasti take dneve kot je danes vračamo nazaj v Slovenijo, kjer smo mnogi zagledali luči sveta, preživeli mladost, doživeli in preživeli vojno ter doživeli tudi grozovitost komunistične tiranije.

Morda bo kdo ob branju teh kratkih spominov sam pri sebi ugovarjal. Ali je primerno prav v teh časih težkih kriz vleči na dan krvave dogodke preteklosti? Ali smo preveč zadržti v preteklost in premalo v bodočnost? Odgovor na take ugovore se nam kar sam ponuja: Treba je resnico preteklosti osvetliti in se iz preteklosti naučiti kaj za današnji čas in za prihodnost; iz storjenih in priznanih napak preteklosti se vsak lahko kaj nauči za prihodnost, da ljudem brez vsake morale in čuta odgovornosti ne moreš nikdar zaupati!

Danes na Spominski dan v letu 1989, celih 44 let po končani drugi svetovni vojni, v Sloveniji še vedno niso grobovi brez sodbe pomorjenih in pokopanih v jamah slovenskih gozdov javno priznani. Tisoči in tisoči v Kočevskem Rogu, v Teharjih pod umetnim jezerom, šest tisoč Hrvatov z družinami v grobu v Krakovskem gozdu blizu Kostanjevice, tisoči v skritih krajih po slovenskih gozdovih čakajo obiska svojih znancev. Kje je na svetu krutejša zloba kot je komunistična? Umoriš tisoče brez sodbe, jih zagrebeš v skrite jame, ter kot oblastnik tajiš umore in celo prepoveš obisk grobov. To so delali in še delajo sedanjí komunistični oblastniki.

Besede škofa Rožmana: »Brezbožni komunizem je največje zlo in najhujša nesreča za slovenski narod«, veljajo še danes, ko se Slovenija zviija v

vseh mogočih krizah.

Danes na Spominski dan mislim, kdaj bo slovenski narod javno obhajal spomin na vse pomorjene med zadnjo vojno in po njej? Mislim na umorjene duhovnike. Mislim na mladega Stankota Erzarja iz Cerkelj na Gor., zaprt v ječah, nazadnje na Žalah s škofom Lenčkom; bil je neznano kje umorjen, nihče ne ve za njegov grob.

Srečko Huth: na poti na Koprivnik, ne vemo, ali zaradi pogreba ali prvega obhajila, so ga komunisti prestregli, v gozdu umorili. Njegov grob je neznan. Kurat Jože Šolar, umorjen in pokopan z domobranci, verjetno pod umetnim jezerom v Teharjih. Univerzitetni profesor dr. Lambert Ehrlich, ustreljen sredi Ljubljane na poti domov od maše, ki jo je opravil za akademike. Nihče ne ve, ali je kje pokopan, ali so truplo sežgali.

Marijan Kremžar je na svojem misijonskem potu po Gorenjski ušel Nemcem, a je bil ubit v Srbiji, kamor je šel pomagat slovenskim beguncem. Grob neznan. Alfonz Jarc je na karti iz ječe pisal domačim: »Kristus je vstal, vstali bomo tudi mi. Tako kon ON moramo tudi mi do konca izpolniti voljo božjo. Taka naj bo naša velikonočna misel in prošnja, da bi mogli biti dobra »glina« v rokah božjega Lončarja.« Grob neznan.

Viljem Savelli je rekel ljudem: »Po Cerkvi nam Kristus govori. Kristusa moramo poslušati.« Grob neznan. Vinko Kastelic je zapisal v dnevnik pred smrtjo: »Rad bi dal svoje mlado življenje v spravo, da bi tako olajšal in skrajšal trpljenje drugih, tako nedolžnih kakor tudi krivcev... krivcev zato, da bi se spreobrnili.«

Štajerski duhovnik Lojze Vrhnjak je umrl v ječi. Komunisti so pritiskali nanj, da bi pričal proti svojemu škofu Držečniku. Cilja niso dosegli. Kurat ranjencev Janez Jenko in njegov pomočnik bogoslovec Franc Mikunda sta bila umorjena z ranjenci verjetno pod Toškim čelom. Grob neznan. Bogoslovec Lojze Breznik je na Turjaku par trenut-

kov, predno je dobil komunistično kroglo v glavo, rekel: »Na svidenje v nebesih.«

Še in še bi lahko omenjal imena duhovnikov in bogoslovcev, ki so umrli nasilne smrti. Upajmo, da bo v Ljubljani postavljen spomenik z imeni vseh padlih, vseh pomorjenih Slovencev med zadnjo vojno in po njej. V Ameri-

(dalje na str. 3)

VABILO NA PIKNIK

CLEVELAND, O. - Slovenska šola Marije Vnebovzete v Collinwoodu bo imela piknik na Slovenski pristavi to nedeljo, 11. junija. Piknik se bo pričel s sv. mašo ob pol eni uri. Po sv. maši bo na razpolago kosilo in druga okrepčila. Pridite in se povesebite v naravi, katera je zdaj v lepi zeleni barvi in v cvetju.

Telova procesija pri naši fari Marije Vnebovzete je za nami. Jutro je bilo brez oblaka, hladno bolj kot toplo. Pripravljeni oltarji so bili polni cvetja z zelenim ozadjem. Obiskovalci desete sv. maše smo se uvrstili v procesijo, katero je vodil škof A. Edward Pevec z župnikom g. Kumšetom. Peli smo in molili v čast Jezusu v Najsvetejšem zakramentu. Prvoobhajanke so trosile cvetje Jezusu na pot, narodne noše pa so kar v lepem številu delale špalir Najsvetejšemu. Bil je dan, ki ga je naredil Gospod. Hvala vsem pri pripravi in pospravi, kot tudi narodnim nošam.

Preteklo soboto je bil izlet naše Slovenske šole. Odšli smo v Pennsylvanijo. Najprej smo si ogledali trgovino s čokolado Daffin. Ta trgovina ima veliko sobo kot nekaj muzej, kjer so različne živali razstavljene in to iz čokolade. Je tudi lep grad, za njim pa kar cela vas z vlakom, pa vse iz čokolade.

Od tam smo se podali na ogled velike hiše »Tara«, kar pomeni v irskem jeziku veselje. V tej hiši so snemali film »Gone with the Wind« — kar je opisano življenje vesele, bogate družine, ki je odšla v večnost. Dekleta so nam razkazale hišo, kjer tudi lahko prenočiš in je še restavracija na razpolago. Ogledali smo si pa tudi klet, v kateri je živela služinčad, ki je bila tedaj še suženj. Bilo je trdo življenje, morda nič manj kot naših prednikov.

Od tam smo se odpeljali preko Pittsburgha v Ligonier, kjer smo se ustavili v Idlewild parku. Otroci so imeli priliko se navoziti, naigrati, nahoditi, tudi v čolne so se podali veslati. Po večerji smo se odpeljali skozi nevihte proti domu veseli in nasmejani, polni otroške sreče, brez vsake nesreče. Hvala ge. Lojzi Frank za vso pravico in izpeljavo izleta. Bog povrni!

Ne pozabite to nedeljo, 11. junija, priti na piknik Slovenske šole na Slov. pristavi. Ob pol enih sv. maša, nato pa kosilo.

Odbor staršev

(dalje na str. 3)

TABOR DSPB V CLEVELANDU

Vas vljudno vabi na Spominsko proslavo — Na Orlovem vrhu Slovenske pristave

Sobota, 17. junija 1989:

1. Popoldne prihajanje gostov
2. Od šeste ure dalje bo na voljo večerja
3. Po večerji bo kratka komemoracija z molitvijo za vse pobite domobrancelje in ostale žrtve komunistične revolucije
4. Kres

Nedelja, 18. junija 1989:

1. Ob deveti uri dopoldne odhod avtomobilske povorke iz Clevelanda na Slovensko pristavo
2. Ob enajsti uri sv. maša
3. Po maši bo na voljo kosilo
4. Po kosilu srečanje in pogovor z borci, prijatelji in znanci

NAVODILA za Spominsko proslavo na Slovenski pristavi

Vsem, ki se boste udeležili avtomobilske povorke ob priliki spominske proslave TABOR-a, DSPB, iz Clevelanda na Slovensko pristavo v nedeljo, 18. junija, sporočamo, da bo zbirališče v Gordon Parku na E. 72. cesti. Povorka bo krenila točno ob deveti uri dop. po že ustaljeni poti in se ji bodo nato pridružili oni, ki se bodo zbrali na Lakeland Blvd., med Babbitt Rd. in 260. cesto, ter nato vsi ostali na običajnih mestih, kot vsa dosedanja leta. Ameriške in slovenske zastave boste dobili na zbirališčih.

Maša, ki jo bo daroval v spominski kapelici Orlovega vrha č.g. župnik Franci Kosem, bo ob 11. uri.

Vse, ki imate narodne noše, naprošamo, da jih oblečete in se nam pridružite, da se čim svečaneje oddolžimo spominu onih, ki so darovali svoja življenja za Boga, NAROD in DOMOVINO.

Gospodinje pa prav lepo naprošamo, da vsaka po svojih močeh prinese s seboj kako pecivo in ga odda v pristavski kuhinji.

TABOR DSPB - Cleveland

P. Bernardin Sušnik

Arhitekt Jože Plečnik

Srečanja ljudi s Plečnikovimi deli

Pretresljivo se je večkrat spolnila beseda svetega pisma: »Kar kdo seje, to bo tudi žetel«, kadar so se ljudje blage volje srečavali z njegovimi deli. Naj navedem samo nekaj primerov.

Plečnik je napravil žalni svečani kelih v spomin žrtev zadnje vojske v župniji Nevle pri Kamniku. Oblika keliha je stroga, srebro zunaj temno patinirano, v skladu z barvo srebra je nevsiljiva barva kamnov. Kupa je pozlačena samo znotraj. Duhovniki, ki so prihajali na škofijo in so kelih tam videli, so bili polni dobrih nasvetov, kako bi pomagali neizkušenemu menihu iz nesreče, da je dal ta kelih napraviti. Njih opombe in nasveti so bili: »To je kovaško delo, tega župnika bodo farani pogнали; ko bi ga vsaj pozlatil; naj skrije vse cerkveno posodje, ki ga je lani dal pozlatiti, da bodo ljudje pozabili na to bleščečo lepoto in se počasi na temni novi kelih privadili.«

Ta neizkušeni menih pa je napravil drugače. Znesel je

skupaj ves pozlačeni »pleh«, pred njega postavil to resno umetnino, povabil može, ki so oskrbeli srebro in denar za obrtnika, ki ga je naredil, češ naj si sami izberejo, ali ga sprejmejo, ali ne. Ko sem se čez četrte ure vrnil mednje in jim ponudil, da ga kamniški samostan z veseljem odkupi, so to ponudbo z ogorčenjem zavrnili, da ga ne dajo za dvakrat večje denarje.

Na vprašanje, ali ga sprejmejo radi, so odgovorili: »Če odkrito povemo, je takole: V začetku nam ni bil nič všeč. Bolj ko smo ga gledali, raje smo ga imeli. Zdaj ga ne damo.« Ko so drugi kmetje odšli, je eden še ostal v sobi s kelihom. Čez kake pol ure sem se vrnil in ga dobim še tam. Vprašam ga: »Francelj, ali vam je tako všeč?« Z nekoliko sramežljivo nerodnostjo je odgovoril: »Gospod, tako nekaj milega je v tem kelihu...« Pomolčal je in potem dodal: »Če ga človek dalj časa gleda, mora začeti moliti.« Da, v čemer kdo seje... Zakaj ko sem ta kelih že posvečen prinesel iz škofije Plečniku in ga tam postavil na mizo, sva molče sedela skoraj celo uro in ga gledala. Ko se je bilo treba posloviti, da pridem pravočasno na vlak, je vstal, kelih še enkrat pogledal in dejal: »Vsak človek moli Boga, kakor ga po svoje more, ve in zna. Plečnik ga pač takole.«

To ni bil prvi primer. Bilo je leta 1935, ko so ljudje iz moje rojstne fare prišli na evharistič-

SPOMINI

(nadaljevanje s str. 2)

ki v glavnem mestu Washingtonu je spomenik z imeni vseh ameriških vojakov, ki so padli v Vietnamu v borbi proti komunizmu.

Ker smo ljudje, ki verujemo v Boga, zato priporočamo našim mučencem Slovenijo, da bi v njej zavladovala božja resnica — pravica — poštenost — pravo prijateljsko razmerje med ljudmi, in prava svoboda, ter da bi izginila kruta sebičnost, nepoštenost, krivica, sovražstvo. Naj bi kri naših mučencev bila seme novih kristjanov v prenovljenih slovenskih družinah!

Jože Cvelbar

ni kongres v Ljubljano. Preprosti ljudje, doma 24 km daleč od železnice, kjer je fant navadno vlak prvič videl, ko je šel k vojakom, dekleta pa, ko je pred poroko romalo na Brezje. Ker je pred popoldansko pobožnostjo bilo še nekaj časa, sem jih peljal v Plečnikovo cerkev v Šiški. Zanimalo me je, kako bo ta cerkev nanje vplivala, ker preprost človek je konservativen in zlasti v verskih ozirih ne ljubi novih reči. Po izhodu iz cerkve jih vprašam: »Kako se vam zdi?« Polni notranjega smehljaja odgovarjajo: »Lepa je, od povsod se vidi na oltar, dihati se da, srečni ljudje, ki hodijo v to cerkev. Joj, kako se da tukaj moliti!« Že takrat sem vedel, da je Plečnik veren človek, nisem pa vedel, da je vernost sama.

Ne smemo še mimo tega, kako so možje iz župnije Stranje pri Kamniku sprejeli Plečnikovo krstilnico. V noči pred posvetitvijo glavnega oltarja in krstilnice, ko smo okoli polnoči zaključevali zadnja dela vsi utrujeni in srečni, je dejal eden izmed mož: »Gospod župnik, vi boste krivi, da bom zmeraj grešil, kadar bom v cerkvi. Lep je veliki oltar in rad ga gledam, ali to zadaž (krstilnica), je tako lepo, da bom moral videti in tako se bom nazaj oziral, kar se pa ne sme; pa boste vi krivi, zakaj ste pa tako lepo stvar oskrbeli.« Bili so samo možje in drugi je pri-

stavil: »Srečni starši, pa tudi tisti njihovi otroci, ki bodo tukaj krščeni,« in kakor bolj zase je polglasno dodal, »da bi bilo to pred desetimi leti! Takrat otrok z ženo nisva hotela, sedaj je pa prepozno.«

Enako, ali pa morda še bolj kot na odrasle, so znale Plečnikove umetnine vplivati na otroke. Ni mogoče orisati vseh srečnih doživetij tujinskih in neveljskih otrok ob Plečnikovih krstilnicah, najsi bo, da so bili priče pri krstu, najsi bo, da so pri prvem obhajilu tam obnavljali krstne obljube. Tudi bi bilo predolgo opisovati, kako so otroci pri verouku sprejeli tujinski vsakdanji in nedeljski kelih, ki sta prav tako zunaj nepozlačena in brez vsiljivega blišča.

Naj omenim samo to: ko je mesečna otroška spoved v Stranjah in ker je župnik sam, je treba dolgo čakati. Čeprav je otrok vaje poštenega dela v cerkvi, se vendar pri eni uri čakanja le malo naveliča. Pa je bilo dovolj, da je duhovnik stopil v spovednico in dejal otroku, če je bil nemiren: »Ko si delal, si kar odpočij! Odpočij si pa tako: toliko prelepih umetnin imaš pred seboj, ki jih ne vidiš, kadar si pri maši pred glavnim oltarjem. Zdaj si jih oglej in do sita naužij. In čez mesec dni ti bodo ljubše, kot danes.«

Prilezla je stara ženica v cerkev sredi otroške spovedi. Zle-

(dalje na str. 4)

DAN ZASTAVE

V sredo, 14. junija, je v Združenih državah Dan zastave. Ameriški državljani so pozvani, da na ta dan izobesijo zastavo in tako izkazujejo spoštovanje in čast ameriški zastavi, simbolu Združenih držav Amerike.

Mnogi državljani pa ne vedo, kako naj pravilno in dostojno izobesijo zastavo.

Splošna navada je izobesiti zastavo od jutra do večera na zgradbah ali stalno postavljenih drogih na prostem. V izjemnih slučajih, kadar so na primer večerne svečanosti, je lahko zastava izobešena tudi 24 ur, toda mora biti nameščena na dobro razsvetljenem prostoru. Zastava naj ne bo izobešena v deževnem ali vihnem vremenu.

Nobena druga zastava naj ne bo nameščena nad ameriško zastavo, če pa je na isti višini, na desni strani ameriške zastave. Če je zastava izobešena horizontalno ali vertikalno ob zidu, mora biti zvezdnati simbol Združenih držav na vrhu na desni strani zastave ali gledalčevi levici.

Če je ameriška zastava nameščena poleg drugih zastav, mora biti na zastavini desni strani pred drugimi zastavami. Če je ameriška zastava nameščena v skupini različnih zastav, mora biti ameriška zastava v sredini na najvišjem mestu.

Če se dviga več zastav, mora biti dvignjena ameriška zastava prva, a spuščena zadnja.

Na mednarodnih zgradbah ali pri mednarodnih prireditvah, kjer razstavlja zastavo več različnih narodnosti, morajo biti vse zastave približno enake velikosti in vse na isti višini.

Duhovnik, njegovo delo in poslanstvo

(nadaljevanje s str. 2)

Česa naj se zavedajo verniki

To je nekaj stavkov, vzeti iz že omenjenega koncilskega Odloka o službi in življenju duhovnikov. Omenili smo tudi nekaj dolžnosti, ki jih imajo laiki, da s pomočjo duhovnikov delajo za rast božjega kraljestva.

Verniki naj se zavedajo, beremo v Odloku, da imajo dolžnosti do svojih duhovnikov; zaradi tega naj jim kot svojim pastirjem in očetom skazujejo otroško ljubezen; z njimi naj delijo skrbi, z molitvijo in delom naj svojim duhovnikom kolikor le mogoče pomagajo.

Tako bodo ti duhovniki lažje mogli premagovati težave in plodonosneje opravljati svoje dolžnosti. Nove ovire za vero, navidezna brezuspešnost opravljenega dela in tudi občutek grenke osamljenosti, more duhovnike pripraviti do tega, da postanejo malodušni.

Moliti za duhovnike in duhovne poklice

Večkrat mi duhovniki opravijo sveto mašo za duhovniške in redovniške poklice. Večkrat pa tudi sveto mašo za duhovnike. Pri tej sveti maši prosimo, naj bodo tisti, ki jih je Kristus izbral za služabnike in delivce svetih skrivnosti, zvesti v opravljanju sprejete službe; da bodo s svojo službo in življenjem širili božjo slavo.

In ker je božja volja, da duhovniki služijo oltarju in božjemu ljudstvu, naj jim da sveti Bog po oltarni daritvi moč, da mu bodo mogli tako služiti, kakor je njemu všeč, in bo njihova služba v Cerkvi prinašala trajne sadove. Z nebeškim Očetom naj bodo vsi združeni v trajni ljubezni in vredno služijo božjemu veličastvu.

LOJZE ŠKERL

Kat. glas, 13.4.1989

Ameriška Domovina je glasilo svobodomislečih Slovencev in Slovenk po vsem svetu

ARHITEKT JOŽE PLEČNIK

(nadaljevanje s str. 3)

zla je v klop, da počaka. Po dveh urah čakanja je naglas zajokala in odšla iz cerkve. Pozno zvečer se je vrnila k spovedi in svoje vedenje razložila takole: »Od kdaj so pa ti naši škratje taki angeli? Kdo jih je zacoprjal, ko nobenega nadzorstva nad njimi ni, pa so tako tiho kot miške?« »Zacoprjala« jih je lepota, ki jo je ustvaril mojster, ki tako moli Boga.

Težko se je odtrgati od te silne podobe moža, tukaj orisanega s tako skupimi potezami, kjer ni omenjena niti njegova vestnost, točnost, njegovo razumevanje, njegova velika človečnost, njegova globoka zmožnost odpuščanja in predvsem njegova kristalna poštenost, ki se je do bolečine izogibala vsakega samo zunanjega videza, tako v življenju kot v delih. Iz te poštenosti izvira njegovo odkrivanje in njegovo veselje, če je pod ometom našel, da so zidarji, ki niso mogli nikdar slutiti, da bo njihovo delo prišlo na dan, svoje delo opravili zvesto in pošteno. Ni pustil tega nazaj ometati, ampak je uokviril tako delo, da je znalo po stoletjih zasijati poznim potomcem kot dokaz poštenosti davnih naših prednikov. Če pa je zadel na površno delo pod ometom, ga je znal ljubeznivo in tiho pokriti nazaj. Tak primer je v zakristiji v Stranjah. Kar je prastare cerkve, je zidano plemenito in je ostalo odkrito, kar so pri povečanju pred dobrimi sto leti za silo zmašili, tisti del oboka je pokril nazaj z ometom.

In še nisem naštel vseh dobrih lastnosti, s katerimi sem se znova in znova neprestano moral srečevati, tako da kratko veljaj prastara modrost: Prava čednost je ena sama, in kdor ima eno, ima vse... Spadal je v tisto vrsto ljudi, o katerih mnogokrat beremo, pa na žalost redko doživljamo, da je vsak, ki je prišel z njim v tesnejši stik, začutil v sebi živo potrebo, da bi postal boljši in plemenitejši. To se ni dogajalo samo meni, to so zadnje čase doživljali skoro vsi zvesti in ljubeči izvrševalci njegovih del. Ko si odhajal od velikega mojstra, si bil srečnejši, poln vedrega zaupanja, podprt s plemenitim ponosom in potrjen v vseh dobrih sklepih.

Upam, da bo zato, vzlic medlo podali sliki tega velikanu, vsakomur jasno, kako je ta duša vsa evangelijska in s tem, če je evangelijska, tudi vsa frančiškanska. Zato ni čuda, da so kmalu po njegovi vrnitvi v Slovenijo zrasle tesne vezi med njim in frančiškanskim redom in je bil ta red prvi, ki se je po pokojnem provincialu p. Regalatu Čebulju z vsem srcem zavzemal za njegova dela in da te vezi niso nikoli prenehale, marveč so rasle in se poglabljale tako, da so se člani našega reda imeli za njegove najbolj intimne prijatelje prav do njegove smrti. Kaj je bolj

Verstva v Sloveniji

Za Delovo okroglo mizo so razpravljali (z leve): dr. Kerševan, dr. Kovačič, dr. Stres, paroh Boškovič, Primož Hainz in imam Alekšević.

VSEBINSKO BOGATA RAZPRAVA

o verah in vernikih v Sloveniji in Jugoslaviji

45 priznanih verskih skupnosti, od tega 17 v Sloveniji, je zadostno močna priča o verskem pluralizmu in verski razgibanosti slovenske oz. jugoslovanske družbe. Pri tem pa neverujoči, ateisti, sploh niso všteti.

Da bi dobili poglobljen vpogled v stanje verskih skupnosti in bi izmerili vlogo novinarstva pri tem, je Društvo novinarjev Slovenije priredilo v torek, 4. aprila, popoldne na sedežu časopisa Delo v Ljubljani razpravo o „Položaju verskih skupnosti in vernikov v naši družbi“.

Lepo število zainteresiranih se je udeležilo razprave o tej žgoči problematiki, ki prav v luči novih družbenih in političnih razvojev v Sloveniji, odnosno v Jugoslaviji, kot so to demokratizacija, nacionalni spori z močno religiozno komponento (Srbi/pravoslavni proti Albancem/islam), vse bolj stopa v središče pozornosti. Pa tudi imena sogovornikov so zagotavljala zanimivo diskusijo, kar je tudi bila. Sodelovali so teolog dr. Anton Stres za katoliško Cerkev, paroh Peran Boškovič (pravoslavna verska skupnost), imam Ishak Alekšević (islamska verska skupnost), dr. Marko Kerševan (filozofska fakulteta), Primož Hainz (Republiški komite Socialistične zveze delovnega ljudstva) in dr. Peter Kovačič (krščansko-

socialno gibanje oz. Revija 2000).

Na začetku je Primož Hainz kot zastopnik družbene organizacije, ki da „ni na oblasti“ (SZDL), ugotovil, da je treba ustavo in zakone podrediti potrebam ljudi, tudi verujočih, do katerih je družba (beri: vladajoči politični sistem) gojila hudo nezaupanje, in to neupravičeno. Socializem na splošno, pa tudi jugoslovanska inačica — samoupravni socializem — sta, tako Hainz, v krizi oz. sta padla na zgodovinskem izpitu.

Kar na začetku razprave je padlo vprašanje o odnosu med katoliško Cerkvijo in laično Revijo 2000. Dr. Stres je priznal, da med Cerkvijo in laiki glede njihovega angažmaja ne bi smelo biti problemov, znova pa je potrdil cerkveno odločbo, da kleriki v politiki nimajo kaj iskati, kar pa ne velja za laike. Dr. Kovačič je dejal, da sta tako Cerkev kot tudi politični sistem z Revijo 2000 ravnala mačehovski. Laika-vernika kot celovite osebnosti ne Cerkev ne politični sistem ne smeta ovirati pri njegovem delovanju. Jasno, da je pogovor nanesel tudi na Slovensko duhovniško društvo. Dr. Stres je dejal, da so taka društva obstajala v vseh komunističnih režimih, ki so z njimi hoteli spodnesti katoliško Cerkev, katere poglavar je bil v tujini. Dostikrat je članstvo v tem društvu bilo izsiljeno, duhovnikom-članom v čast pa je treba povedati, da so vselej ostali zvesti Cerkvi in svojim dolžnostim, predvsem pastoralnih

niso zanemarjali ali zlorabljali.

Peran Boškovič, pravoslavni paroh, je ugotovil, da verska svoboda v Sloveniji danes sploh ni vprašljiva, trpka bolečina za pravoslavne pa je dejstvo, da jim primanjkuje lastnih kulturnih objektov.

Za gradnjo med vojno porušeni cerkva v Mariboru in Celju in potrebnih novih kulturnih objektov drugod po Sloveniji da ni možno dobiti gradbenega dovoljenja, kar pa se dogaja tudi drugod in drugim skupnostim. Imam Alekšević je ugotovil, da ima muslimanska verska skupnost avtonomen status, ker izhaja iz bosansko-hercegove katoliške Cerkev in da sta se v tej državi krščanstvo in islam vselej medsebojno oplajala. Zato da sta dialog med verskimi skupnostmi in pluralizem neobhodno potrebna, sicer „ne bo dobrega konca“. Najkasneje pri tej točki se je odprlo vprašanje ekumenizma. Po Alekševiću je ekumenizem možen med krščanskimi verami, med krščanstvom in islamom pa dialog.

Informativen je bil tozadevni prispevek paroha Boškoviča. Dejal je, da je ekumenizem v Sloveniji zelo zelo razvit, da pa je zaradi znanih političnih dogodkov (srbski mitingi, slovenski NE k ukrepom na Kosovu, tozadevna izjava škofovske konference) ekumenizem utrpel hudo škodo in da nazaduje. V zvezi s Kosovom je povedal, da so tam pravoslavne Cerkev in njihova posest naenkrat bile v zemljiških knjigah

zapisane kot mošeje. Problematika mešanih zakonov je tudi v verskih skupnostih aktualna. Boškovič je dejal, da ima letno okoli 150 krstov, zadnjih pet let pa nobene versko mešane poroke več: vse te se sklepajo v katoliških cerkvah. Imam Alekšević je pripomnil, da se muslimani čutijo v Sloveniji enakopravne, da je vera zasebna stvar posameznika in da noče spolitizirane Cerkev, ker to koristi le režimu. Jasno se je zoperstavil vsakemu misijoniziranju.

V razpravi je bila poudarjena potreba po medsebojni strpnosti. Dr. Kerševan je ugotovil, da bi zaradi versko pluralistične podobe Slovenije in tudi Jugoslavije bile potrebne skupne institucije verskih skupnosti. Politične formacije verskih skupnosti pa po njegovem ogrožajo versko strpnost. Zanimiva pa je bila njegova ugotovitev, da na Kosovu grozi nevarnost militantnega islama.

Nadvse zanimiv je bil tudi predlog, da bi uvedli v šole objektivno informacijo o verah, ker bi to bistveno krepilo ekumenizem oz. strpnost in dialog. To pa bi moralo pomeniti, da šola ne bi bila več domena komunistične ideologije in da verni ne bi bili več potisnjeni na rob družbe, politični programi pa da ne razbijajo te družbe, je pripomnil dr. Kovačič.

Razprava za veliko Delovo mizo je potrdila, da vere in verniki v Sloveniji, pa tudi Jugoslaviji vse bolj stopajo iz tabuizirane cone.

Franc Wakounig

naravno kot to, da je bil naš red vesel in ponosen, ko je leta 1952 veliki mojster sprejel tudi formalno priznanje, ko mu je takratni provincial p. Teodor Tavčar izročil posinovljenje našega reda, ne kot pravno zunanje odlikovanje, marveč kot spoštljiv pečat za njegovo evangelijsko in apostolsko delo.

S ponosnim zadoščenjem smemo reči, da smo bili mi frančiškani tisti, ki smo mu v ustvarjanju cerkvenih kulturnih del bili ves čas trdno in neomajno zvesti, dokler ni dosegel priznanja od slovenskih katedral do bornih gorskih cerkvice. Tako smo tudi včeraj stali tiho v ozadju ob slovenskih škofih, pa tudi med preprostim slovenskim ljudstvom, obdani z delčkom ljubezni, s katerim je

njega obdal ves narod.

Ali smo bili žalostni? Ali smo bili veseli? Ko se je v cellem njegovem življenju vse majhno znalo dvigniti do velikega in vse ponižno skloniti do majhnega, tako je bilo tudi ob pogrebu.

Na Žalah je tedaj nad strnjeno množico sonce zlatilo pročelje osrednje žalne kapele in v višinah je valovila v pianisimih prekrasna Gallusova muzika: Et erit in Sion habitatio eius — Na Sionu bo njegovo prebivališče. Res, na Sionu, Njemu, ki je pripravil Odrešeniku toliko prekrasnih bivališč, tabernakljev, kelihov in monštranc, da bi naš Odrešenik toplo, lepo in dostojno prebival med nami — kakšen Sion mu je moral pripraviti on, ki je obljubil, da tudi čaša

vode ne ostane brez plačila.

In žalost: naše tesne razmere niso dopuščale, da bi vsaj eno večje delo bilo popolnoma dovršeno. Niti Šiška, niti Bežigrad...

Pa kaj bi našteval. Naj končno končam z besedo psalmista, ki smo jo molili pri večernicah onega dne, ko je zadnjikrat ležal v svojem zemeljskem domu: Gospod naj izvrši namesto mene, kar sem začel, tvoja dobrota Gospod, ostane vekomaj: ne boš zapustil dela svojih rok.

Ob vhodu v pokopališko cerkev sta ga pričakovala dva slovenska škofa, ljubljanski mons. Vovk in mariborski dr. Držičnik. Pogrebne obrede je ob veliki asistenci opravil ljubljanski škof, ki se je po končanih molitvah ob odprtem gro-

bu z daljšim govorom poslovil od tega velikega tvorca slovenske sakralne umetnosti.

Tako se konča nekrologij p. Martina Perca, ki je bil brez dvoma eden najbližnjih in najljubši prijatelj, verjetno pa tudi eden najboljših poznavalcev Plečnikove sakralne umetnosti v Sloveniji.

AVE MARIA
Junij 1989

Kanadska Domovina

Razmišljanja o slovenski veri in našem jeziku

TORONTO, Ont. - Ko sem v K.D. nedavno bral dopis g. Jaka Okorn iz Oregona kot odgovor na »Postne misli« g. prof. Jelinčiča, sem se ob tem spomnil zanimive teze, ki jo je za »Meddobje« napisal Vladimir Kos, naš slovenski modroslovec, ki živi na Japonskem.

Ker »Meddobje« večina naših ljudi ne dobia (pa bi ga morali), si niso v svesti, koliko se posamezniki prizadevajo razčlenjevati našo slovensko problematiko in jo v jasnih besedah prikazovati. Med te prveke gotovo spada g. Vladimir Kos. V »Meddobju« št. 1/2 od l. 1987 je g. Kos obravnaval to snov pod naslovom »Enačba med bodočnostjo Slovencev in izvenevropskimi slovenskimi občestvi«. Naj tu navedem nekaj izvlečkov iz njegovega razmišljanja. Na str. 45 imenovanje publikacije med drugim piše:

»Ena izmed posledic razkrajavanja krščanske Evrope je raznarodovanje Slovencev, predvsem v matični Sloveniji.

Vse od pokristjanjenja Slovencev se je krščanska vera izkazala za neotipljivi, a nič manj realistični vir moči za ohranitev vsega, kar dela človeško bitje Slovencev in Slovenko; in to je v prvi vrsti slovenski jezik: slovenščina — pa naj bo še tako poenostavljena z ozirom na dialekt — je izraz povezave rodov, ki mislijo, govorijo in delajo na način, ki je za nas Slovence značilen, tako da se razlikujemo od drugih rodov, ki so nam lahko več ali manj blizu. Če pomislimo, kolikerkoli in kakšnim pritiskom smo bili izpostavljeni tudi od strani takozvanih krščanskih narodov in krščanskih državnih občestev, se nam — ideološko neopredeljenim — nudi zaključek, da nam je bila v teh dolgih stoletjih — ki v marsičem še niso končana — prav vera v oporo, da nismo utonili v neslovenskem morju.

Vera nas je učila vrednotiti tako majhen narod kot smo Slovenci, vrednotiti vlogo, ki nam jo je v luči vere Božja Previdnost zaupala v družini velikih in majhnih narodov, vrednotiti svoj jezik, ki morda ni tako zvočen in tako gibčen kot kakšen drug jezik, a ki je edini — kot pravimo — materin jezik, to je, iz življenjsko najglobljih predelov pod srcem.

Tolikokrat smo se Slovenci pod pritiskom razmer — močnejših od naših volj — morali prilagajati tujim interesom, celo tako daleč, da smo morali v javnosti dajati prednost in delovanje Neslovencev; a dokler nam Neslovenci niso neposredno ogrožali vere, nas je ta čuvala v globini srca, tako da smo se skozi stoletja prebijali z zavestjo pripadnosti slo-

venskemu narodu. Šele v času Druge Svetovne Vojne, in sicer v silno težkih časih okupacije po fanatično nacionalističnih tujcih, se je razvil napad tudi na našo vero kot na nekaj Slovencev nevrednega; napad so sicer izvajali slovenski komunisti, z napadom povezani dalekosežni politični cilji pa so služili interesom Sovjetske zveze kot središču svetovnega komunizma.

Napad na vero, posebno na krščansko-katoliško vero, ne pomeni komunizmu nekaj, kar narekuje trenutna politična strategija, čeprav lahko zadobi napad najrazličnejše oblike, kot to kaže zgodovina; vera, posebno katoliška, je komunizmu največji nasprotnik. Značilna za komunizem je vera v dialektični materializem (lahko bi rekli: v smislu evangelija po Marksu, Engelsu, Leninu in trenutnemu vodji mednarodnega komunizma); po dialektičnem materializmu je vse, ker je, končno, le snov, ki nujno v svoji absolutnosti izključuje Boga kot Duha, in človeka kot bistveno neumrljivo osebo; v logiki absolutnosti snovi ni prostora ne za Boga ne za človeka-osebo in logično se vse osredotoči na Državo odnosno na komunistično partijo kot njeno nosilko in tolmačko.

Ker komunistična partija ne more uživati sadov vladanja brez določenega števila podrejenih državnikov, ki morajo dobrine ustvarjati — na človeško tradicionalen način, KP ne more zmeraj in povsod zares samovoljno ravnati, ampak mora biti pripravljena tudi na sporazume, koalicije, popustitve; a ko se čuti dovolj močno, preide v neposreden napad na vero, pri čemer ji razmere narekujejo taktiko.

Slovenski KP se je med Drugo Svetovno Vojno posrečilo, da so vsakega nasprotnika proti svoji ideologiji označili za nasprotnika slovenskega naroda ali narodnega izdajalca. Takorekoč čez noč so bila pozabljena dolga stoletja slovenske zgodovine, ko se je kljub okupacijam tujih vojsk in tujih vlad slovenski narod kot takšen mogel ohraniti in celo doseči večjo strnjeno in jasnejšo zavest, čeprav je moral to plačati z ranami in izgubami. Zvestega veri ga je vera delala zvestega narodu. Toda takorekoč čez noč bi se zdaj moral slovenski narod na zahtevo komunistov tej veri odpovedati — da postane poslušno sredstvo v rokah mednarodnega komunizma.

Navdušena podrejenost slovenske KP od vsega začetka globalnim interesom Stalina in njegove Kominterne odnosno Ljudske Fronte kot njene naslednice, je mednarodnost ko-

(dalje na str. 6)

Iz pisma od doma...

Tako vidiš, imam še vedno dosti dela, pa kaj, ko ni nobene pravega zaslužka od vsega tega, ker je takšna inflacija. Denar je vsak dan manj vreden. Delati pa nekaj moram, ker je moja starostna penzija samo 85 dolarjev vašega denarja na mesec, in da ostanem aktiven v mojih letih, ker se ne bi rad polenil. Sreča, da imam dosti naročil, pa kaj, ko moram vsak mesec dvigati cene, ker bi sicer delal izgubo. Pa še eno sem uvedel: Zahtevam »predplačilo«, ker moram drugače včasih na denar čakati tudi po dva meseca. V tem kratkem času pa denar izgubi 60% na vrednosti. Od lanskega do letošnjega maja je inflacija skočila kar na 600% in nekateri so že izračunali, če bo šlo tako naprej, bo ob koncu leta dosegla 1500%. Komunisti seveda pravijo, da ne bo. Kdo naj jim verjame? Saj že 44 let narod izigravajo.

Kolikor sem zasledoval celo situacijo pri nas, še ne izgleda za kako hitro spremembo in prehod v demokracijo kot je drugod na Zahodu, kajti komunisti ne bodo tako hitro spustili vajeti iz rok. Res se je pri nas pričelo gibanje za več strank (tu jim pravimo Zveze), pa je vse šele v povojih in začetni fazi, ker smo pač v federaciji, kjer bi le Srbi radi prevladovali in seveda tudi vojska, saj je že napol vojaška diktatura in vojsko imamo samo zato, da ščiti režim.

Rešuje nas samo tuji kapital in investicije v tovarne, ker bi sicer vse propadlo. Dragi ..., če bi bila Slovenija ločena od Balkana, bi se v nekaj letih opomogla. Do take odcepitve bo enkrat prišlo, da se bomo kot Luksemburg in Belgija vključili v Evropsko skupnost, oziroma v Združene države Evrope — in že vidim na naši slovenski zastavi zelen lipov list namesto rdeče zvezde.

Kakšna je tukaj resnična situacija pa zunaj bolje vedo kot narod doma. Bog mi daj tako dolgo živeti, da bom lahko še enkrat svobodno volil, kogar bom hotel.

Res, neverjetno veliko se je že spremenilo, pa se še bo v naslednjih letih... Živeti doma v domovini pa zahteva veliko potrpljenja. Včasih me pograbi, da bi vse prodal, če bi mogel, in odšel v svet...

Iz tega pisma je razvidno, da so ljudje doma precej istega mnenja kot smo mi tu v zdomstvu. Za nas Slovence bi bila najboljša rešitev, priključiti se Združenim narodom Evrope, kot ena od teh držav. Mislim, da je France Bučar, ki je menda že dvakrat govoril v Evropskem parlamentu, to misel evropskim parlamentarcem predložil. Koliko možnosti je, da se jo uresniči, je pa seveda drugo vprašanje.

Otmar Mauser

Šajnovičevi mami v spomin!

TORONTO, Ont. - Dober mesec je že, odkar je v Razkrižju pri Ljutomeru na Štajerskem umrla mati v Torontu vsem znanega rojaka Stanka Šajnoviča. Po preživelem trpljenju v komunističnih ječah in prisilnem delu, jo je Bog po daljši bolezni poklical k Sebi 22. aprila 1989. Štiri dni pred njenim rojstnim dnevom ji je utihnilo njeno materinsko srce.

Ga. Katarina Šajnovič se je rodila 26. aprila 1908 v Šafarskem v krogu Smolkovičeve družine. Ime svojega pokojnega moža Auguština Šajnoviča je sprejela z zakonsko zvezo, ki sta jo sklenila l. 1927. V zakonu sta se jima rodila dva otroka: hčerka Sabina in sin Stanko.

Oče, ki je imel mizarstvo obrt, je umrl že pred dvema leti, in je tako mama nekaj časa samevala, ker je hčerka s svojo družino živela v Nemčiji, sin Stanko pa v Kanadi. Ko je resneje zbolela, je hčerka Sabina večino časa preživela pri njej in skrbela zanjo. Stanko, ki se je aktivno boril proti novim komunističnim oblastem še po vojni v vrstah štajerskih Križarjev, jo je lahko samo finančno podpiral in od daleč zanjo skrbel.

Njihov dom na Veščici so nove oblasti zaplenile, očeta in mater pa zaprli. Tako je Šajnovičeva mama nad dve leti preizkusila komunistične zapore. Najprej v Ljutomeru in v Murski Soboti, potem pa še v Brestanici (nekdanji Rajhenburg), v Mariboru in Begunjah. Na prisilno delo so jo nagnali v Slovenijo na Hrvaško, kjer je z drugimi trpini pomagala graditi novo avtocesto.

Ko so jo izpustili, sta se z možem Auguštinom prizadevala, da bi jima oblasti vrnila zaplenjeno domačijo, pa brez uspeha. S pomočjo Stanka iz Avstralije in pozneje iz Kanade, sto jo morala odkupiti! Imetje, ki sta vse svoje življenje delala zanj, sta morala ponovno kupiti! Človek bi se lahko zjokal ob »socialni pravičnosti«, ki jo je, in jo še danes izvaja brezverski in brezčutni komunistični režim. S smrtjo Šajnovičeve mame bo Šajnovičev dom, po vsem prizadevanju ohraniti ga, ostal prazen. Lahko si predstavljam duševno trpljenje prijatelja Staneta, ki se ni mogel udeležiti pogreba svojega očeta pred dvema leti in sedaj pogreba matere, in da je sedaj dom prazen. Saj so dom in starši tista neprecenljiva dobrota, iz katere človek zraste in dobi prve napotke za življenje.

Naj bodo te skromne vrstice v počastitev dobre slovenske matere, ki je veliko trpela, sebi in svoji družini pa znala ohraniti vero in upanje ter ljubezen do doma in njegove toplote, kar nič na svetu ne more nado-

mestiti.

Ker sem sam izgubil očeta že v avstrijskem begunskem taborišču in mamo v Kanadi, vem za bolečino, ki človeka prevzame ob taki izgubi. Posebno še, ko je človek na tujem in daleč od rodne zemlje. Stane se lahko tolaži vsaj s to mislijo, da starši počivajo v domači štajerski zemlji, kateri so dali svoje energije in svoje mladostne moči. Na stara leta jih je ta zemlja sprejela v svoj objem s hvaležnostjo, navzlic režimu, ki jima ni dal živeti tako, kot se ostarelemu človeku spodobi.

Oba, oče in mati Šajnovič, sta sedaj v božjem varstvu. Nobena svetna oblast jima ne more kratiti njunega miru. V ljubezni sta izvršila svoje poslanstvo in odšla po večno plačilo. Zato Stanetu in njegovi dobri družini ni treba žalovati, saj nam je po Kristusovem trpljenju na Veliki petek zagotovljeno zmagovalno vstajenje. Če v to verujemo, se nam smrti ni treba bati. Poslanka Gospodova je, da nas uvrsti in napoti preko praga Večnosti. V to nepregledno vrsto zemljanov sta stopila tudi oče in mati Šajnovič, in našla nov dom, ki je še toplejši od tistega, ki sta ga na zemlji z žulji ustvarila za svojo družino. Spet združena sedaj prosita za svoja otroka, Staneta in Sabino, in kličeta nanju božji blagoslov, kot sta to delala, ko sta bila otroka še dojenčka.

To naj bo tolažba vsem nam, ki smo domačo zemljo zapustili zaradi komunističnega nasilja, in si morali v tujini iskati nov kruh in ustvarjati nove domove in pognati nove korenine za nov rod, ki naj bi ohranil našo vero in ljubezen do pravice, do našega naroda in do njegove večstoletne krščanske zgodovine, ki so jo slovenski stalinisti s svojo revolucijo hoteli uničiti. Verne slovenske matere pa so vzgojile sinove, ki so ostali podobni tistim sinovom slovenske zemlje, ki so za cerkvenimi obzidji branili svoje domove pred roparskimi Turki, ko so ti zadivljali preko slovenskih vasi v času Otomanskega imperija.

Čast verni slovenski materi! V njej spočeto življenje je bodočnost slovenskega naroda! Doma in v tujini!

Mati Šajnovič je bila ena takih slovenskih krščanskih mater. Naj ji bo dobri Bog za vse, kar je morala zaradi tega v življenju pretrpeti, obilen Plačnik. Stanetu in njegovi družini, ter Sabini in njeni družini pa naj Bog nakloni milostno tolažbo, da bo prišel čas združenja, ko se bodo spet skupno veselili družinske in božje ljubezni.

V tej veri se pridružujem Šajnovičevim in z njimi žalujem, obenem pa se veselim ve-

(dalje na str. 6)

KANADSKA DOMOVINA

Razmišljanja o slovenski veri

(nadaljevanje s str. 5)

munizma osvetlila na nedvomljiv način: cilj svetovnega komunizma je novi človek novega človeštva, ki je vzvišeno nad razliko med Bogom in človekom, vzvišeno tudi nad razliko med narodom in narodom pa med razredom in razredom družbe. Večina Slovencev tej blazni zamisli ni podlegla; kolikor je bilo v danih okoliščinah mogoče, se je tej zamisli in njenemu nasilnemu uresničenju na slovenskem ozemlju — in to pod težko okupacijo — uprla z orožjem, četudi ga je morala takorekoč krasti pri občutno oslabeledih okupatorjih; čutila se je ogroženo v svojem obstoju kot slovenski narod; še tako kruti okupator vere kot takšne ni napadal. Morda so komunističnemu napadu na vero bili nekoč podobni vpadi Turkov, ko so se naši ljudje morali na lastno pest organizirati, in sicer v vpričo tujih oblastnikov za nedosegljivimi nasipi gradov.

Lahko bi rekli, da nas je Slovence zgodovina naučila potrpežljive prilagodljivosti razmeram, ki se kažejo močnejše od številčno majhnega naroda; v srcu ohranjena zvestoba veri in jeziku mu pomaga dočakati lepše čase. »Dočakati« ni mišljeno pasivno; zvestoba veri in jeziku terja vsaj minimalno delovanje, ki ima pred očmi splošno blaginjo naroda, n. pr. pod okupacijo; to delovanje je zasidrano v upolnoli molitvi k Vsemogočnemu Gospodarju zgodovine, od katerega pričakuje odločilni sklep osvoboditve, ki ga potem ustvarjeni činitelji spreminijo v vsakdanjo resničnost.

Toda Slovenci smo v boju proti komunizmu na slovenskem ozemlju podlegli: zavladala je diktatura komunistične partije Slovencev kot integralnega dela jugoslovanske komunistične partije, do leta 1948 podvržene v mednarodnih vprašanjih sovjetski KP, kar izpričuje n. pr. izguba Trsta. Slovenska KP si ne more privoščiti preveč samostojnosti z ozirom na sredstva izvajanja diktature (cilj je zmeraj isti), ker je odvisna od številčnega soglasja v celotni jugoslovanski KP, ki po dinamiki večje oblasti teži za srbohrvaščino kot enotnim jugoslovanskim občilom, podobno kot v SZ človek brez ruščine ne more doseči ničesar. Pred ka-

kimi desetimi leti je bilo mogoče brati v angleško pisanem vodiču po Jugoslaviji, da se jugoslovanski sever odlikuje po krasni naravi in po svojevrstnih šegah in kjer ljudje govorijo in pišejo lokalni dialekt slovenščino...

Kljub diktaturi KP na slovenskem ozemlju je večina Slovencev ohranila vero in z njo moč za zvestobo jeziku in slovenskemu narodu. Večina članov slovenske KP je še zmeraj iz vrst nekdanjih katoličanov; morda je v zvezi s to preteklostjo dejstvo, da se trenutno vsaj javno tudi slovenska KP protivi jugoslovanizaciji Slovenije; trenutno se lahko pri tem sklicuje na odpor večine Slovencev (takrat se je šlo za »Skupna jedra«, op. O.M.), katerih pasivne rezistence si ne more v sedanjih razmerah privoščiti. Toda če pretežni del Slovencev podleže splošnemu razkrajanju vere v Evropi — pod zgoraj omenjenih činiteljev —, bo tudi slovenska KP lahko spremenila taktiko in žrtvovala slovenščino idealu enojezične in enomiselnosti državne sile...

V okviru konkretne zgodovinske resničnosti se je povezovala vere z jezikom izkazala kot mogočna oblikovalna sila za ohranitev in rast naroda v najtežjih časih. V tem pogledu se lahko imamo Slovenci za neke vrste model: svoj jezik smo ne le ohranili, ampak ga tudi izpopolnjevali, kar predstavlja ljubezen do materine besede tako na strani tistih, ki se trudijo za lepoto jezika kot na strani tistih, ki izsledke sprejemajo. Iz skoraj tisočletnega pritiska v smeri potujčevanja Slovencev, smo izšli kot strnjen katoliški narod. Človek lahko le ugiba, kaj bi se zgodilo, ko bi večina Slovencev postala protestantska; jezik bi si najbrž v imenu protestantizma ohranili; toda narodne zavesti najbrž ne...

V skladu z doslej obrazloženim smemo trditi, da se Slovencev v tujini obnese s pomočjo nege vere in jezika (isto velja tudi za matično Slovenijo, v kolikor in dokler je takšna nega možna). Pravi ponos Slovencev se mora nanašati tudi na skrb za politično vzgojo v smislu demokratične bodočnosti. Važno je, da nekdo izmed nas goji stike s tistimi ljudmi, ki

morejo doprinesti odločilni delež k uresničitvi stoletja starih sanj o resnično neodvisni državi Slovencev, ki kljub vsej lojalnosti državi, ki mu je postala dom, vendar teži za zares neodvisno državo Slovencev — posebno današnji svet pozna samostojne države z manjšim številom prebivalcev kot pa bi bila država, v katero bi se vrnili po svetu razkropljeni Slovenci.

Takšna država bo lahko obstala čisto naravno na ozemlju sedanje matične Slovenije — kar seveda predpostavlja dokončen polom komunizma; ta polom nam katoličanom, ki priznavamo zgodovinsko verodostojnost fatimskih dogodkov 1917., ni utopija. Vzpostavitev zares neodvisne države Slovencev predpostavlja tudi bivanje po svetu razkropljenih Slovencev, ki se svoje narodnosti še zmeraj zavedajo.

Bodočnost kot taka ni v naših rokah; prelivanje sedanosti v bodočnost pa je v naših rokah in ta naša zmogljivost nam nalaga dolžnosti, ki se osredotočijo v negi vere in jezika, kar oboje s svoje strani omogoča kar se da uspešno vživljanje v državno občestvo, kjer smo si v tujini lahko zgradili nov dom. Ne morem si misliti bolj koristnih dolžnosti! Tisto mišljenje o nasprotju med slovensko zavednostjo in slovenščino in prilagodljivostjo državi, ki nam omogoča nov dom, je enostavno mit.

Zgodovina, to se pravi sedanji čas, ki prehaja v bodočnost, bo pokazala, kako trdživi smo Slovenci: bomo kot državljani tujega sveta ne le ohranili vero in jezik, ampak ju celo negovali za lepšo bodočnost? Tako kot za vero tudi za slovenščino in nikdar prepozno, ker se jima lahko vsak čas cel človek posveti in predanost takšnega srca ne le nadomesti zamujene trenutke, ampak jih lahko celo prekositi. ...

Še več bi iz teze Vladimirja Kosa lahko navajal, pa strani K.D. tega ne dopuščajo. Zajel sem le glavne misli, ki se mi zde poglavitno važne pri našem narodnem ohranjanju in grajenju naše narodne bodočnosti.

Pri tem pa si srčno želim, da bi se zdamski Slovenci bolj prizadevali spoznavati potek boja za slovensko svobodo in demokracijo, ki jo naš narod bije vse od časa, ko smo izgubili svojo državo Karantanijo.

Otmar Mauser

— KOLEDAR PRIREDITEV —

JUNIJ

11. — Slov. šola pri Mariji Vnebovzeti priredi piknik na Slovenski prisatvi. Sv. maša na S.P. opoldne, nato piknik.

17. in 18. — Tabor DSPB Cleveland poda spominsko proslavo za pobite Slov. domobranci in vse žrtve komunistične revolucije, na Orlovem vrhu Slovenske pristave.

25. — Piknik ohijske KSKJ federacije na farmi sv. Jožefa na White Rd., Willoughby Hills, O. Igrajo »Button Box Players«.

25. — S.K.D. Triglav, Milwaukee priredi prvi piknik na svoji pristavi.

JULIJ

1. in 2. — Pristavska dneva, na Slovenski pristavi.

1. in 2. — Slomškov krožek prireja romanje v Lemont.

9. — Misijonska Znamkarska Akcija priredi piknik na Slovenski pristavi. Začetek piknika s sv. mašo ob 12. uri opoldne.

9. — Misijonski piknik MZA v Milwaukeeju, na pristavi SKD Triglava.

9. — Zbor Slovenska Pesem vabi na piknik v parku Sv. Jožefa v Jolietu, od opoldne do 8. zv. Igrata Vinko Rigler in ansambel Dediščina od 4. pop. dalje.

14., 15. in 16. — Fara Sv. Vida priredi poletni festival.

22. — Nevburški dan na ADZ letovišču v Leroyu, O. Ob 4.30 pop. polka maša, igra Johnny Vadnal orkester.

30. — Belokranjski klub priredi piknik na Slovenski pristavi. Igra Tony Klepec orkester.

AVGUST

6. — Dan upokojencev na Slovenski pristavi.

Šajnovičevi mami v spomin

(nadaljevanje s str. 5)

selega snidenja, ko bomo tudi mi legli v zemljo, kateri smo dali svoj znoj. Saj se pod globokimi oceani slovenska zemlja spaja z vsem svetom, kjer koli živi slovenski človek. V zemlji si podajamo roke, kjer nas druži Večnost. V življenju si ostajamo tujci, v onostranstvu pa smo si zopet bratje. Ko bi vsak od nas doumel materinsko ljubezen, bi to že v življenju spoznali. Mati domovina bi bila mati vseh svojih otrok. Zdaj pa je mačeha! Tudi sinovom in hčeram doma! Ne domovina, pač pa oblast, ki materinske ljubezni ne pozna in je ne ceni. To vodi v pogubo našega naroda.

Šajnovičeva mama je po vsem trpljenju ohranila to vizio. Umrla je v veri, da je ljubezen do otrok, do krščanske vere in do doma tista nepremagljiva sila, ki je skozi dolga stoletja naš narod ohranila. Zato ji čast in z njo vsem slovenskim materam!

Otmar Mauser

13. — Slov. šola pri sv. Vidu prireja piknik na Slovenski pristavi.

13. — ADZ priredi Družinski dan piknik na svojem letovišču v Leroy, O.

13. — S.K.D. Triglav, Milwaukee, priredi drugi piknik na svoji pristavi.

SEPTEMBER

3. — Folklorna skupina Kres praznuje svojo 35-letnico z večerjo in folklornim sporedom v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

9. — Fantje na vasi prirede koncert v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

10. — ADZ priredi Pečenje školjk na svojem letovišču v Leroy, O.

17. — Oltarno društvo pri Sv. Vidu priredi kosilo v svetovidski dvorani.

17. — Vinska trgatev na Slovenski pristavi.

24. — Društvo SPB Cleveland priredi romanje v Frank, Ohio.

24. — S.K.D. Triglav, Milwaukee, priredi Vinsko trgatev na svoji pristavi.

OKTOBER

21. — Tabor DSPB Cleveland priredi svoj jesenski družabni večer v Slov. domu na Holmes Ave. Igrajo Veseli Slovenci.

22. — Občni zbor Slovenske pristave.

22. — Slov. dom na E. 80 St. priredi letno pečenje školjk in stejkov. Pričetek ob 2. pop. Igra Eddie Rodic orkester.

28. — Štajerski klub priredi martinovanje v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. Igra orkester Veseli Slovenci.

NOVEMBER

11. — Belokranjski klub prireja martinovanje v Slov. nar. domu na St. Clair Ave. Igra Tone Klepec orkester.

11. — Pevski zbor Jadran priredi koncert z večerjo in plesom v SDD na Waterloo Rd. Igra Fred Kuhar orkester.

DECEMBER

1. — Slovensko ameriški kulturni svet prireja predbožično srečanje s škofom Pevcem na semenišču Borromeo.

3. — S.K.D. Triglav, Milwaukee, priredi miklavževanje.

30. — Pevski zbor Korotan poda igro »Noč božična, sveta noč« v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

Grdina—Cosic Pogrebni Zavod

17010 Lake Shore Blvd. 531-6300
1053 E. 62. cesta 431-2088

V družinski lasti že 86 let

Bogato kulturno delovanje

Dne 3. aprila je Zvesa slovenske katoliške prosvete (ZSKP) imela svoj redni občni zbor v prostorih Katoliškega doma v Gorici. Predsednik dr. Damjan Paulin je svoje poročilo začel: »Pred 30 leti je nastala Zveza slovenske katoliške prosvete...« Trideset let neke organizacije ni majhna doba, kljub temu je zadnji občni zbor pokazal, da je Zveza živa, delavna in da se pomlaja.

To troje so izpričala poročila, ki so jih podali poleg predsednika še tajnica Marilka Korsič, blagajničarka Francka Žgavec ter zastopniki vseh včlanjenih društev in skupin. V upanju, da nobene ne izpuštim, jih naštejem: društva Hrast iz Doberdoba, Štandrež iz Štandreža, Podgora iz Podgore, F.B. Sedej iz Števerjana ter M. Filej iz Gorice; pevski zbori: Rupa-Peč, Mirko Filej, Lojze Bratuž, pa Ljudski radio. Sém bi lahko prišteli še Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel. Posamezna društva pa vključujejo še dejavnost pevskih zborov, dramskih skupin, glasbenih šol. Vsi so podali poročila o lastnem delovanju v pretekli sezoni. Splošen pregled pa sta zajeli poročili predsednika Paulina in tajnice M. Korsič.

Mladi nadaljujejo delo starejšega rodu

Dr. Paulin je dejal: »Če danes z zadovoljstvom ugotovimo, da je v naših zborih in drugih skupinah precej mladih, gre zasluga tudi tistim, ki so z dolgoletnim delom in zgledom nakazovali smernice in pot, po kateri naj koraka naša zamejska kulturna skupnost. V teh dneh smo brali v goriškem katoliškem tedniku razmišljanje skupine mladih iz Goriške o vlogi in kakovosti kulture. Med drugim so zapisali, naj vstane srčna kultura, ki naj temelji na zdravih krščanskih temeljih in ne na sodobni puhli nihilistični kulturi. S takimi željami se gotovo vsi tu navzoči strinjamo, čeprav mislim, da govoriti o 'puhli nihilistični kulturi' v našem prostoru je vsekakor pretirano. Vsi, ki se bolj ali manj ukvarjamo s kulturnim delom, mi-

slim, da se zavedamo važnosti in nenadomestljivosti, ki jo kultura ima za duhovno in narodno rast naše skupnosti. Če bi se tega ne zavedali, bi se ukvarjali z drugimi stvarmi.«

Potem je nadaljeval: »Treba je biti ustvarjalni, kot so mladi zapisali, in to na vseh področjih. Precej mladih to že dela. V dokaz so nam mladi dirigenti, mladi predsedniki društev, mlade pevke in pevci, ki jih je veliko v naših zborih, mladi igralci in igralki v dramskih skupinah, nad sto mladih, ki obiskujejo glasbene šole, in še drugi.«

Omenil je še težavo, ki je nastopila zadnje leto, ko so številne naše dvorane morale omejiti svoje delovanje zaradi novih varnostnih predpisov, tudi dvorana Katoliškega doma. V tej stiski se je Zveza za svoje večje nastope zatekla v druge dvorane, npr. v deželni Avditorij za obe Cecilijanki, v Kulturni dom za Koroške dneve.

Razvejano kulturno delovanje in sodelovanje

Tajnica je poudarila, da so razne skupine, predvsem pevski zbori, sodelovali na raznih italijanskih prireditvah tako v Gorici kot tudi drugod. Posebej je omenila sodelovanje med zboroma Sant' Ignazio in Lojze Bratuž, ki sta skupno naštudirala Biancardijevo latinsko mašo za osem glasov in so z njo nastopili v Gorici trikrat, potem v Sieni, v Benetkah in v Kranju. Povsod z zelo ugodno kritiko.

Takšno sodelovanje in nastope na tujem gojijo tudi drugi zbori, npr. Hrast iz Doberdoba, ki je nastopal po Furlaniji in v Avstriji. Iz trte je zato zviti očitek na naš račun, da se zapiramo v svoj krog; ne smemo pa dopustiti, da bi se asimilirali v italijansko ali kako drugo tujo kulturo.

Širokega sodelovanja in stikov ZSKP in njenih članic se je dotaknil tudi predsednik. Omenil je nastope na zborovski reviji Primorska poje; letos nastopa kar osem zborov, članov ZSKP. Dobro je sodelovanje z Zvezo kulturnih organi-

zacij v Novi Gorici, manj zadovoljivi pa so stiki z ZKO Slovenije, čeprav se zavedamo važnosti kulturnega sodelovanja z matično Slovenijo, je dejal dr. Paulin.

Dobro sodelovanje imamo s Koroško, posebno s Krščansko kulturno zvezo, ki je naši sorodna, je nadaljeval predsednik. Z njo že štiri leta prirejamo izmenično »Koroške dneve« pri nas in »Primorske dneve« na Koroškem. Preteklo leto so bili Korošci pri nas. Posebno živo je ostal v spominu nastop zbora iz Št. Jakoba v Rožu s koncertom pesmi zatiranih narodov pod naslovom Ponižani in razžaljeni v Kulturnem domu. Letos bomo pa mi Primorci šli na Koroško v oktobru. Tudi ob drugih priložnostih se vršijo izmenjave med eno in drugo deželo.

Sodelovanje teče seveda med Tržaško in Goriško, saj smo eni in drugi včlanjeni v skupno krovno organizacijo Svet slovenskih organizacij, kjer se snujejo skupni načrti in pobude. Pa tudi s sorodno Zvezo kulturnih društev v Gorici imamo vedno boljše stike. Saj smo letos v marcu skupno pripravili Primorske kulturne dneve v Cankarjevem domu v Ljubljani, kjer smo se zlasti dobro postavili z Jefejevo prisego, pri kateri so sodelovali zbori Hrast, Mirko Filej in Lojze Bratuž pod vodstvom Hilarija Lavrenčiča.

Na žalost, je potožil predsednik, imamo najmanj stikov z rojaki v Videmski pokrajini. Le na Cecilijanki nastopa kak zbor in to iz Kanalske doline.

Zveza ni nikoli pozabila na rojake v zahodni Evropi. Tudi z njimi smo imeli in imamo žive stike, posebno še z onimi v Belgiji in v Parizu. Dokaz tega je bila tudi razstava slikarke Marjance Savinšek v deželnem Avditoriju od 11. do 18. marca letos. Razstava je bila zamišljena v okviru kulturnih izmenjav med Slovenci, ki živijo po svetu. Ob razstavi je bila izdana študija o slikarici; pripravila jo je Verena Korsič Zorn, uredila Lučana Budal, opremil Silvan Bevčar, v italijanščino pa prevedel Jožko Vetrih.

Volitve

Ta strnjeni prikaz predsednika in tajnice so dopolnila poročila posameznih društev in skupin. Skoro vse so podali mladi člani društev in zborov v potrdilo, da pri kulturnem delu sodeluje res lepo število mladih, zlasti velja to za vasi, manj za goriško mesto. Tu bi omenil posebej le poročilo o Ljudskem radiu. Prebral ga je dr. Danilo Čotar. Povedal je, da radio oddaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, od 19.30 do 21.30. Nabavil si je nekaj tisoč plošč in kaset. Na programu pa so poleg glasbe še predavanja, razgovori, poročila. Ker gredo radijski valovi brez prepustnice tudi prek državne meje, Ljudski radio družijo vse nas obmejne Slovence bolj kot kako drugo sredstvo javnega obveščanja.

Po poročilih in razrešnici odboru so sledili pozdravi go-

Obisk iz hvaležnosti

Ameriški romarji v Ljubljani

(Družina) - V torek, 11. aprila, se je v ljubljanski stolnici zbralo k božji službi 250 ameriških romarjev s skupino duhovnikov ter škofom Jeromom Hammerjem iz St. Clouda, iz zvezne države Minnesote. V stolnici jih je sprejel ter z duhovniki somaševal nadškof Alojzij Šuštar, ki mu je škof Hammer podaril spominsko svečo. Nadškof jih je prisrčno pozdravil ter se jim zahvalil za spodbudno dejanje, ko so se ob stoletnici svoje škofije prišli poklonit domovini slovenskih misijonarjev, ki so tam nekoč delovali, predvsem Jakobu Trobcu iz Polhovega Gradca, enemu izmed utemeljiteljev njihove škofije.

Dan pred tem, v ponedeljek, so obiskali tudi Polhov Gradec. Bili so deležni slovenske gostoljubnosti in prisrčnosti, saj so jih domačini z župnikom Danijelom Kaštrunom na čelu množično pričakali, naredili slavalok z napisom v slovenskem in angleškem jeziku. S cvetjem so jih sprejeli otroci in mladina, ki so med njihovo mašo v župnijski cerkvi peli slovenske cerkvene pesmi, domačini pa so za vse pripravili tudi prigrizek.

Z nepozabnim doživetjem v Polhovem Gradcu so prišli tudi v ljubljansko stolnico k sprejemu k nadškofu in mašni daritvi. Domala vsi so pristopili tudi k obhajilu. Na romarski poti jih je spremljala posebna molitev. Na lističu so jo imeli zapisano... »Naši predniki v veri, starši in stari starši so nam izročili pripoved o tvojih čudovitih delih. Zahvaljujemo se ti za blagoslove, ki smo jih prejeli... Smo Cerkev v St. Cloudu in tvoja navzočnost v svetu. Znova se obračamo nate, pozabljamo na strahove in neuspehe, zaupamo v tvojo dobroto. Daj nam pogum...«

Mesto St. Cloud je v porečju reke Mississippi, v zvezni državi Minnesota. Od sredine preteklega stoletja se je ime začelo pogostejše pojavljati v slovenskem tisku in med tistimi, ki so se zanimali za razvoj misijonov v Združenih državah. Kar več slovenskih misijonarjev je delovalo v Minnesoti, sami škofiji St. Cloud pa je položil temelje misijonar Franc Pirc (1785—1880), ki je na tem področju začel delati leta 1852. Središče njegovega dela je bil Crow Wing, od koder je oskrboval Indijance in kot praktičen človek, ki je videl prostranstva rodovitne zemlje, začel vabiti evropske izseljence. Ustanovil je številne nasel-

bine, ena od njih se njemu v čast imenuje Pierz. V nekaterih so se naselili tudi Slovenci; večja skupina se je 1868 naselila v okolici St. Clouda.

Župnijska skupnost sv. Štefana v Brockwayu pa je sploh ena najstarejših slovenskih naselbin, kamor so prvi rojaki prispeli že sredi šestdesetih let. Doma so bili iz Gorij, Dovjega in okolice Bleda. Leta 1871 jim je misijonar Ignacij Tomazin (1843—1916) blagoslovil leseno, iz hlodov postavljeno cerkev, 1904. jim je škof Trobec blagoslovil novo. Postavili so si tudi slovensko šolo in ustanovili več društev. Podobno se je živahno cerkveno in narodno življenje razmahnilo v drugih krajih sedanje škofije St. Cloud.

V mestu St. Paul je v semenišču študiralo in poučevalo večje število Slovencev, ustanovili in vodili so več župnij; leta 1903 je bilo v semenišču kar 26 slovenskih semeniščnikov, ki so imeli lastno društvo »Baraga« in zbor »Slavček«. Mnogi med njimi so postali aktivni narodni in socialni delavci, začetniki župnij in graditelji katoliške Cerkve v Združenih državah.

Slovenski škof v narodnostno pisani škofiji

Ker se je število prebivalcev hitro večalo, je Cerkev ustanovljala nove škofije. Za mesto St. Cloud in okolico je bil leta 1875 ustanovljen apostolski vikariat in 1889 samostojna škofija. Za tretjega voditelja te cerkvene skupnosti je bil 1897. imenovan Jakob Trobec (1838—1921), do takrat župnik nemške župnije sv. Neže v St. Paulu. Rojen je bil v vasi Log pri Polhovem Gradcu, začel študirati filozofijo in teologijo v Ljubljani in leta 1864 z misijonarjem Pircem, ki je po Slovenskem iskal sodelavce za misijonsko delo, z večjo skupino odšel v Ameriko. Že naslednje leto je prejel mašniško posvečenje, bil v več krajih župnik in slednjič škof v St. Cloudu. Leta 1914 se je zaradi starosti in bolehnosti škofiji odpovedal, po prihodu novega škofa pa se je umaknil v mirno slovensko župnijo Brockway, ki jo je vodil njegov nečak John Trobec. Rad je pomagal sosednjim škofom. Počiva na najstarejšem slovenskem pokopališču v Ameriki, pri sv. Štefanu.

Tudi naši rojaki so polagali temelje Cerkve v Sev. Ameriki

Po njegovi razgibani dejavnosti bi ga lahko šteli med utemeljitelje mlade škofije. Ko je prevzel vodstvo škofije, je leta štela 40 tisoč katoličanov, ob odstopu 25 tisoč več. Za različne narodne skupine, ki so se priseljevale, je poskrbel za dušne pastirje, ki so znali njihove jezike. Število duhovnikov se je povečalo za 47 škofijskih in 25 redovnih. Ustanavljal je nove župnije in podružnice. Tudi tu je statistika zelo zgovorna. Ko je postal škof, je

K.H.

Kat. glas, 13.4.1989

(dalje na str. 8)

Josef's Hair Design

5235 Wilson Mills Rd.
Richmond Heights, Ohio
461-8544 or 461-5538

POVEST

Grče

Spisal SLAVKO SAVINŠEK

Nadaljevanje

»Že kipiš? In vendar je res. Komu jo boš dal? Mana je noče, pravi, ker bi tuje ime in tuja kri zagospodarila na njej. Klemen je umrl, ne boš ga priklical nazaj. Ali jo kaniš vzeti s sabo, v grob, ko se zlekneš? Ne bova dolgo, ne ti ne jaz! — Si že našel? Komu? Smrečnikovi Micki, ki je mesec dni po Klemenovi smrti zlezla v zakonski jarem? — Nu, dej, stari!« ga je trčil v komolec, ko je Vršan molčal in pošiljal strele iz oči v govorečega.

Pa Vršan še ni spregovoril. V župniku je zagorelo, da bi bil najrajši planil vanj.

»Nisi imel časa dovolj, da razmisliš? Kmalu bo leto okoli, ti pa še vedno noriš in ne zineš pametne besede. — Klemenov sin pa raste in živi na tujem, in Belcjanovi morajo rediti mlade Vršane,« je udaril župnik.

»Ne žalite, gospod!« se je udrlo iz Vršana in s starimi dlanmi je zgrabil župnika za roko.

»Resnica v oči kolje, Vršan! In vendar imam prav; reci, če nimam?«

Vršanove dlani so popustile in klecnil je. Že je menil župnik, da bo zavihralo iz njega. Pa ni. Vršan je stopil niz breg, ne da bi besedico odvrnil. Njegov korak je bil omahujoč in komaj je zmagoval brežino navzdol.

Župnik je stopil za njim in šel vstric. Stari je tiščal v levo, župnik pa je zavil naravnost na Belcjanovo in Vršana potegnili s seboj. Spotoma pa je govoril polagoma, vsako besedo tehtajoč:

»Tako daleč je prišlo z Vršani, da drugi njih zarod rede. Kakor da je Vršanovina bajtarska, še manj! Stari Vršan pa drevi okrog in išče Vršanovini gospodarja. Ej, ej, Vršan, da si to ti?«

In spet, ko sta prihajala bliže Belcjanovi hiši in je Vršan hotel vprek domov:

»Saj ni res, Vršan, da te je hudič obsedel? Kajne, da ne? Ne slišiš, kako rajniki Klemen iz groba vpije: oče, za mojo kri poskrbite, ki je po meni Vaša? Ne slišiš, Vršan? In ne vidiš, kako mladi iz sebe raste in se krepí ter je ves Vršanov, kakor iz Klemena izrezan in prav iz tako grčavega lesa tesan. Ne vidiš, Vršan? Govori, dej, Vršan, saj nisi gluhi!«

Prispela sta do kolovoza za Belcjanom. Župnik zadržuje korak, tudi Vršan obstoji in se zamisli. Kakor da prisluškuje v grob doli v dolini, kaj mu kliče iz njega mrtvi sin.

V tem stopi izza Belcjanove hiše mali Klemenček in pogleda v brez. Radoveden stopica bliže, se lovi, pa sede na trato.

»Vidiš, Vršan, komaj je zadihal, pa že lazi! K tebi hoče, k staremu očetu, ker ni tebe k njemu; pa ne more, ker mu

nožice še ne dadó. Čaj, prinese ti ga!«

Vršan strmi in bulji za župnikom, ki je z velikimi koraki planil po trati, pograbil Klemenčka in stekel z njim v naročju nazaj ter se postavil pred strmečega starega:

»Ga vidiš, Vršan? Tvoja kri!«

Stari je strepetal, v mozeg ga je streslo. Ustnice so mu podrhtavale in uprl je pogled naravnost v otroka. Mali pa je zacepetal na župnikovih rokah, zamahal z ročicami pa se nagnil k staremu in veselo zaklical:

»Ta — ta!«

Zdaj se Vršan ni zmoget več. S tresočimi starimi rokami je ujel dete, ki mu ga je župnik prepustil, ga stisnil k sebi in se mu zazrl v oči. Mali Klemenček se ga ni prav nič bal, ampak posegel v belo brado in se veselo igral z zmršenimi lasmi. Stari ni mogel z očmi od otroka, venomer je zrl vanj. Župnik je stal ob strani in skozi solze se je trgalo iz njega:

»Dedec nemarni, ali si našel zdaj mladega kralja? Imaš Vršana? Seveda, na rokah sem ti ga moral prinesiti, slepec, da ga spoznaš! In zdaj, ko ga imaš, pa spet lezi v gmajno in tuli, da se te bo prestrašil! — Ne zijaj tako vanj, da se te ne zboji! Prijazno poglej, da se ti bo otroče razgledalo v oči!«

In ko ni Vršan mogel ničesar, razen stisniti otroka, in je trepetal po vsem telesu, je butil vanj župnik, ki sta se mu dve debeli solzi potočili po licih:

»Zini, Vršan, zini, saj nisi nem!«

Klemenček se je prestrašil kričečih župnikovih besedi in je planil v jok.

»No, zdaj imaš! Nisi znal lepše pogledati?« Župnik je stopil po trati in zaklical:

»Liza, Liza!«

Mlada mati je pritekla okrog vogala, trepetajoča po vsem telesu in blede ko sam bleščeči zid Belcjanove hiše.

»Vidiš, sina ti po požrl stari volk! Poslušaj, kako tuli mali! Stopi no in mu ga vzemi!«

Liza je omahnila proti Vršanu. Župnik je stopil za njo in bleščeče mu je sijal v smehu obraz.

Ko je zapazil deček mater, je utihnil in planil z ročicami proti njej:

»Mama, mama!«

Kakor sanje je bilo Lizi, ko je stopila do Vršana in ji je spustil Klemenčka v naročje. Ni si upala pogledati vanj. Ali stari se je zapil vanjo, da je siloma pritegnil njene oči nase. Za hip sta se spogledala. Nato sta oba hkrati povsila glavi.

Župnik je stopil k Lizi. Tedaj šele se je ovedela mlada mati. Vsa je vztrepetela, ko se je ozrla v Vršana in mu polglasno dejala:

»Zbogom, oče!«

Vršana je streslo, ko je slišal to zadnjo besedo iz ust mlade snahe, in s pogledom je planil za njo, ki je šla po trati navzdol. Še je gledal tja, ko je že za vogalom izginila, ko je v njegovo strmenje udaril župnik:

»Te je snedla Liza, stari, a-a-?« In zasmejal se je na vsa usta, tako od srca zasmejal, da se je razleglo po vsem Podsmrečju in je izza Belcjanove hiše pogledal stari Belcjan in na Vršanovini stopila Mana med duri.

Vnovič se je zasmejal župnik, stopil k Vršanu in mu dejal:

»Ali naj še Lizino mater pokličem?«

Tedaj pa je Vršan proseče dvignil v župnika oči, prebledel in se okrenil. Nemo je stopil v kolovoz proti Vršanovini. Omahoval je v kolovoz, postavil, pa spet šel dalje. Župnik Mihael pa je stal na mestu in se še vedno smejal iz polnih prsi. Pa se je vzpelo v njem in je vrget za Vršanom:

»Si še od hudobe obseden, Vršan, a-a?«

In spet se je zasmejal, da se je prelilo gromko okrog njega. Nato pa se je obrnil, stopil okrog Belcjanove hiše in urno utonil pod Smrečnikovo bajto v globel.

Obisk iz hvaležnosti

(nadaljevanje s str. 3)

bilo v škofiji St. Cloud 55 župnij in 30 podružnic, ob odstopu pa že 94 župnij in 29 podružnic, v 38 krajih, kjer so bili brez božjega hrama, jim jih je oskrbel.

Posebno pozornost je namenjal župnijskim šolam. Ob njegovem prihodu je bilo šolskih otrok nekaj več kot pet tisoč, ob odhodu enkrat več. Poskrbel je za nova šolska poslopja in učitelje; zlasti je rad zaupal pouk šolskim sestram. Ni pozabil na bolnišnice, zavode za ostarele, sirote in najdenčke.

Ob vsem tem je vedno ostal navdušen apostolski delavec. Sodeloval je na slovesnostih kot govornik, nadomeščal župnike, ki so bili zaradi bolezni zadržani, podpiral cerkveno glasbo in navduševal za delo pri katoliških društvih. Povsod je bil lepo sprejet, ker je govoril vse jezike vernikov v škofiji in ni razlikoval med narodnostmi.

Bil je reden gost na slovenskih srečanjih in ohranil trdne vezi z domovino. Dvakrat jo je obiskal kot škof, med prvim obiskom leta 1900 se je udeležil II. katoliškega shoda. Po prvi svetovni vojni je velikodušno podprl rojake in jim pomagal, da so prebrodili hudo obdobje.

Bogdan Kolar

9.

Spet je taval stari Vršan okrog, po senošetih, med njivami, po travnikih, okoli hiše. Po gmajni ne več. Ni pa bil več ukrivljen, v tla upognjen, ko je hodil okrog, pogled njegov ni bil navzdol obrnjen in nemiren, begajoč, pa spet strm. Prožno se je poganjal stari naprej, z dvignjeno glavo je hodil, v njegovih očeh pa je bilo iskanje, samo iskanje. In vsa njegova pota so vodila, odkoderkoli bilo, končno k Belcjanu na trato pred hišo, kjer se je navadno v solncu igral mali Klemenček.

Če ni bilo fantična pred hišo, je žalosten postavil nekaj časa pod tepko in čakal, da bi prišel kdo Belcjanovih, ki bi ga mogel pobarati po vnučku. Le, če je Belcjan prišla, ali stari, se je okrenil, voščil v stran gledajoč dober dan in odšel proti Vršanovini, da se je kmalu zopet vrnil in iskal, dokler ni dobil malega.

Deček se je urno privadil starega moža s sivo brado in kadar ga je od daleč zagledal, je prišel kriliti z rokami, se je dvignil in mu kobacal naproti.

»Ta-ta« mu je klical vedno veselo in bil ves srečen, če ga je stari vzel v naročje, srečen, če ga je smel cukati za brado, mu segati s prstki v ščetinaste obrvi in se poigravati z njegovimi brki.

Tako se je zgodilo, da je bil Vršan nazadnje vsak dan pred Belcjanovo hišo in se je z malim igral, ako je bil zunaj. Tudi v slabem vremenu ga ni zdržalo doma. Vsaj mimo Belcjanovih je stopil, malo postal, da je morda ujel otrokov smeh ali jok, potem pa je odšel.

Zadnje dni je še dlje postal z otrokom, tako dolgo, dokler ni Liza prišla po dete. Kakor namenoma je zadržal fantka v naročju, mimogrede pogledal Lizo in že skoro ustnice odprl. Liza je videla, da bi rad nekaj povedal, pa ni upal z besedo vanjo. Slutila je, kaj naj bi bilo, se veselila, a obenem trepetaje čakala, kdaj bo prišla beseda, ki bo uresničila njene in Vršanove sanje. Oba sta mislila eno in isto; oba slutila.

Minilo je tako par dni, ko je nekega dne zopet prišel Vršan do Belcjana. Bilo je lepo popoldne in kakor nalašč za otroka, da bi se zunaj igral. Ali Klemenčka ni bilo pred hišo. Vršan je nemirno stopical okoli, celo do hleva je stopil, samo da je lahko šel mimo hišnih duri. Bile so odprte, morali bi tedaj biti doma. Kje je otrok, je šlo Vršanu po mislih. Spi? Ah, ob tem času otrok ne spi. Zopet je šel mimo duri in se vračal nazaj, ko je stopila na prag Liza:

»Oče, Klemenčka danes ne bo!«

»Kako?« je prebledel stari.

»Bolan je!«

Še bolj je prebledelo lice starega Vršana.

»Hudo?«

»Ne vem, kaj. Vročico ima. Morda zobki.«

»Zdravnika!«

»Ni ga, ki bi ponj šel. Naši so v gmajni, grabijo stelo, sama sem z otrokom doma.«

»Grem jaz, Liza,« se je ponudil stari.

»Kam bi, saj ni še tako hudo. Bo stopil ponj France, ko pride drevi domov, in jutri bo zdravnik prišel.«

»Grem jaz! Čas imam,« je dejal stari in glas mu je trepetal.

»Če bi hoteli, oče? Saj je za Klemenčka!« je zaprosila Liza.

Vršan je že segel po kolovozu proti domu in komaj se je Liza zasukala okrog bolnega otroka, je že videla starega, kako se je gnal mimo, se ozrl mimogrede v okna, a že izginil pod Smrečnikom v graben.

Stari Vršan se je gnal navzdol po strmi rebri, ki je že dolgo časa ni hodil, da mu je lilo raz čelo. Spotoma je mrmljal v razmršeno brado trdo in proseče:

»Jezus, ne vzemi mi ga zdaj! Komaj sem ga dobil! Ali ni dovolj Klemen? — Jezus, mene rajši vzemi, nagnito korenino, nepriden les in me posekaj, pa pusti mladiko, da vzcvete in požene na Vršanovini!«

Vso pot je molil tako, do Borovca. Zdravnik je bil brž nared in je pohitel v breg, stari Vršan pa je stopil do farovža, naročivši zdravniku, naj dobro ogleda otroka in ne štedi z ničimer, samo da ga ozdravi.

»Oho, kaj pa te je ujedlo, da si se ponižal k meni?« je planil župnik Mihael, ko je vstopil Vršan, ki ga še ni videl od zadnje barti, ko mu je vsilil dete v naročje.

»Gospod župnik, Klemenček!« je izjecljal stari in brez vabila sedel na stol.

»Zini, stari, nisi baba!« se je razgrel župnik.

»Bolan je, zdajle je šel zdravnik k njemu!«

(nadaljevanje prihodnji torek)

MALI OGLASI

HIŠA NAPRODAJ

Euclid, na Goller Avenue. Ključite 486-7955.

(40-43)

Norwood Rd., Near St. Clair
For sale by owner. Handyman special. 5 suites 3 garages. Office space. Workshop. Storage space. \$45,000. Negotiable. 289-4395.

(x)

ATTENTION - HIRING! Government jobs - your area. Many immediate openings without waiting list or test. \$17,840 - \$69,485. Call 602-838-8885. Ext. R1772.

Help Wanted
Assembly/Packaging Work

1st & 2nd Shifts
575-1270

(42,43)

Hiše barvamo zunaj in znotraj. Tapeciramo. (We wallpaper). Popravljamo in delamo nove kuhinje in kopalnice ter tudi druga zidarska in mizarska dela.

Lastnik TONY KRISTAVNIK
Pokličite 423-4444